

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra tělesné výchovy

Historie Atletického a Fotbalového Klubu Bohemians 1905

Autor: Luboš Kučera

Vedoucí práce: PaedDr. Ladislav Kašpar

Praha 2005

OBSAH

1. Úvod	6
2. ÚP a úkoly	7
3. Účastlá osoby	8
4. Historie fotbalu	
4.1. Historie fotbalu ve světě	9
4.2. Historie fotbalu v Českých zemích	13
5. Historie AFK Bohemians 1903	
5.1. Bohemians od založení do roku 1925	14
5.1.1. byl to rok 1905?	14
5.1.2. počátky zelenobílých, od roku 1912 vlastní stadion	16
5.1.3. 1. světová válka, dovozt prvního fotbalu 1916	19
5.2. Bohemians od vzniku ligové soutěže (1925) do současnosti	21
5.2.1. ligové sezóny, zájezd do Austrálie, nové stadion	23
5.2.2. sezóna 2. světová válka, opět AFK, Dubavská	27
5.2.3. změny v systému soutěže i názvu, přechod ligové soutěže	31
5.2.4. na výročí založení, putuje se stadionem	35
5.2.5. Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením PaedDr. Ladislava Kašpara. V práci jsem použil informační zdroje uvedené v seznamu.	31
5.2.6. vyhodování, letup ze slávy „purná kačička“ sezóny	46
5.2.7. Praha, 25. listopadu 2005	40
5.2.8. krize vrchol, nucená zahraniční klub	53

.....
podpis

OBSAH

1. Úvod	6
2. Cíl a úkoly	7
3. Použité metody	8
4. Historie fotbalu	
4.1 Historie fotbalu ve světě	9
4.2 Historie fotbalu v Českých zemích	13
5. Historie AFK Bohemians 1905	
5.1 Bohemians od založení do roku 1925	14
5.1.1 byl to rok 1905?	14
5.1.2 počátky zelenobílých, od roku 1912 vlastní stadion	16
5.1.3 1. světová válka, dorost, první trofej 1916	19
5.2 Bohemians od vzniku ligové soutěže (1925) do současnosti	23
5.2.1 ligové sezóny, zájezd do Austrálie, nový stadion	23
5.2.2 sestup, 2. světová válka, opět AFK Bohemians	27
5.2.3 změny v systému soutěže i názvu, příchod Jiřího Rubáše	31
5.2.4 60. výročí založení, potíže se stadionem	36
5.2.5 v druhé lize, střídání trenérů, nová tribuna	38
5.2.6 80. léta, geniální Antonín Panenka, čekání na titul	40
5.2.7 trenér Pospíchal, odchod Panenky, konečně titul	41
5.2.8 vyšetřování, ústup ze slávy, „porevoluční“ sezóny	46
5.2.9 v české lize, majetkové a finanční problémy	50
5.2.10 krize vrcholí, fanoušci zachránili klub	53
6. Mládež	
6.1 obecná charakteristika	60

6.2	tréninkové a zápasové podmínky	60
6.3	spolupráce se školou	61
6.4	struktura mládeže	62
6.5	další akce pořádané úsekem mládeže	63
7.	Tělovýchovná jednota v kontextu s fotbalovým oddílem	
7.1	historie	65
7.2	oddíly	68
8.	Nejvýznamnější osobnosti	70
9.	Statistické údaje	
9.1	umístění v jednotlivých ročnících ligy	76
9.2	Bohemians v evropských pohárech	78
9.3	nejlepší střelci v lize od roku 1925	80
9.4	hráči Bohemians v národním týmu	81
9.5	rekordní zápisy	82
9.6	názvy klubu	83
10.	Diskuse	84
11.	Závěry	85
12.	Prameny, literatura	87
13.	Seznam zkratk	89
14.	Přílohy	91

1. Úvod

Historie fotbalového klubu AFK Bohemians 1905 je velmi dlouhá a bohatá. Nalezneme v ní mnoho úspěchů, cenných výher, cest do zahraničí či zajímavých lidí. Ale stejně tak i proher, sestupů, finančních problémů a jiných pozoruhodných momentů. Proto jsem si jako téma mé diplomové práce vybral právě historii tohoto fotbalového klubu.

Dalším významným důvodem je fakt, že v tomto roce oslaví klub AFK Bohemians 1905 sto let účinkování v naší bohaté fotbalové historii. A ačkoliv je v archivech mnoho materiálu zachycujícího jednotlivé etapy historie a vývoje klubu, nesetkal jsem se dosud s takto komplexně pojatou prací, která by souhrnně zpracovala celých sto let trvání klubu od samotného počátku, až do právě probíhající fotbalové sezóny. Jsou dokonce časové úseky, které nejsou zpracovány prakticky vůbec, nebo jen velmi stručně a povrchně. Jedná se např. o období v samotných počátcích klubu, tedy kolem roku 1905, sezóny v druhé polovině devadesátých let minulého století, anebo naopak překvapivě o několik posledních sezón. Samozřejmě, že je to dáno časem, ve kterém tuto diplomovou práci vytvářím a předpokládám, že v blízké budoucnosti se objeví další práce na stejné téma.

Mě osobně je klub velmi blízký, již od mých mladých let, a to je další důvod, proč jsem se rozhodl psát diplomovou práci na toto téma. Samozřejmě, že největší podíl na tomto faktu, má mé působení v žákovských a dorosteneckých týmech klubu. Jedná se o více než desetileté období života, na které rád vzpomínám dodnes. Klub mi přirostl k srdci a tak je tomu i v současnosti a nebojím se říci, že to tak zůstane ještě velmi dlouho.

V průběhu let se častokrát měnil název klubu. Od AFK Vršovice, přes Železničáři Praha či FC Bohemians Praha. V současnosti je oficiálním názvem AFK Vršovice 1905. Tento klub je tedy oficiálně potvrzeným nástupcem všech dříve používaných názvů a nositelem slavné tradice zelenobílých barev.

2. Cíl a úkoly

Cíl:

Cílem této práce je zmapovat historii fotbalového klubu AFK Bohemians 1905. V tomto roce oslaví klub 100 let své existence a práce by měla obsáhnout právě tak dlouhé časové období, tedy od založení klubu v roce 1905 do roku 2005. Zvláštní pozornost věnovat práci s mládeží, spolupráci s Tělovýchovnou jednotou a v samostatné kapitole nejvýznamnějším klubovým osobnostem.

Úkoly:

- připravit a seznámit se s potřebnou literaturou a prameny
- vybrat vhodné metody
- stručně nastínit historii fotbalu ve světě
- stejným způsobem nastínit historii fotbalu v Českých zemích. Zmínit největší úspěchy našeho fotbalu.
- popsat historii fotbalového klubu AFK Bohemians 1905 od založení do roku 2005
- zpracovat práci úseku mládeže s ohledem na historii, strukturu a spolupráci se školou.
- stručně popsat spolupráci fotbalového oddílu s Tělovýchovnou jednotou
- vyzdvihnout největší osobnosti a odchovance klubu

3. Použité metody

- **přímá**
postupujeme tak, že minulost poznáváme a popisujeme prostřednictvím jednoho či více pramenů
- **nepřímá**
užijeme pramene o obdobné složce historické skutečnosti nebo o analogických vztazích
- **progresivní**
sledujeme a zachycujeme minulé události tak, jak po sobě následovaly od doby starší k době novější
- **retrospektivní**
minulé dění tvoří dialektickou jednotu se současností. Vývojové procesy staršího období lze osvětlit pomocí znalostí o vývojových procesech doby pozdější.
- **induktivní/deduktivní**
přechází od jednotlivých faktů k obecnějším údajům/výsledné tvrzení se odvozuje z jednoho nebo několika tvrzení, úsudků jiných.
- **historická statistika**
zkoumá kvantitativní stránky hromadných jevů¹

¹) Hroch, M. a kol.: Úvod do studia dějepisu. Praha : 1985. Str. 201 – 202, 204 - 205, 209, 211, 216

4. Historie fotbalu

4.1 Historie fotbalu ve světě

Fotbal v dnešní podobě se zrodil v Anglii v šedesátých letech devatenáctého století. Samozřejmě že nevznikl jen tak sám od sebe, ale to co bylo předtím fotbal jen vzdáleně připomínalo. Předcházela tomu dlouhý vývoj, jehož počátky můžeme sledovat až do 3. tisíciletí před našim letopočtem.

Dnešní kopaná vznikla přirozeným vývojem z míčových her. Míčové hry se provozovaly v různých obměnách na všech obydlených kontinentech a v každé etapě kulturního vývoje lidské společnosti.¹ O tom svědčí nemálo dochovaných důkazů. V Řecku se hrávalo s vycpaným míčem, Římané ve starověku rozeznávali pět druhů míče (dle velikosti), stejně jako Mayové či Aztéci. V Číně se ve 4. a 3. století př. n. l. hře podobné fotbalu říkalo su-chu, a kopalo se při ní do koule ze zvířecí kůže.² Ale kde se samotný míč objevil poprvé je dosud nevyřešeno. Údajně nejstarší vyobrazení míče je v chrámu v egyptském Karnaku a stáří malby se odhaduje na bezmála čtyři tisíce let.

Záznamy o antických hrách se zachovaly díky středověkým klášterům, kde se později i hrály. Míč se při nich mohl nejenom kopat, ale i házet nebo později odpalovat pálkou či ovládat zahnutou holí. Rodily se tak souběžně další druhy her.

První zprávy o hře podobné fotbalu z období středověku pocházejí z Francie, Itálie a především Anglie. Tam se zápas většinou konal pro příležitost nějaké oslavy, úspěchu či svátku. Počet hráčů nebyl přesně určen a mohl se pohybovat od desítek po několik set hráčů. Účelem bylo dopravit míč do některé městské brány. Ten komu se to podařilo byl poté oslavován. Vzhledem k tomu, že při tom byl poškozován soukromý i veřejný majetek, byla hra zakazována městskými i královskými dekrety.¹ Např. v roce 1287 se biskup z anglického Exeteru stěžoval starostovi, že hraní před katedrálou ruší bohoslužby a rozbíjejí se při tom okna. V roce 1331 anglický král Edward III. nepovolil hrát v ulicích kolem Westminsteru, neboť tím byla rušena zasedání parlamentu.²

Takovýchto dokladů se v historii najde poměrně dost. V některých částech Anglie se dokonce hraní trestalo vězením, zakazovalo kněžím, studentům, řemeslníkům apod.

Samozřejmě, že se tyto míčové hry nevyvíjely v jednotlivých zemích zcela izolovaně. Např. francouzská obměna hry zvaná soule, se dostala do Anglie, protože byla oblíbenou zábavou vojáků normanského vévody Viléma Dobyvatele.¹ Italská podoba hry se nazývala calcio a největší oblíbenosti dosahovala ve Florencii. Na rozdíl od Anglie se jí dostávalo velké podpory nejenom od prostého lidu, ale i ve vyšších kruzích bylo mnoho jejích zastánců. V Itálii, a hlavně ve Florencii, se do míče smělo kopat, odehrát ho pěstí, ale nesměl se nést. Na každé straně hřiště hrálo dvacet až čtyřicet členů týmu a úkolem bylo dopravit míč do zadní linie soupeřova družstva. Branky v té době ještě nebyly. Pravidla byla dosti volná, a tak docházelo k mnoha drsným soubojům a zraněním. Tyto zápasy se ve Florencii konají dodnes. Z této hry si vzali příklad v Padově. Tam se již hrálo na branky v počtu devatenácti hráčů a také pravidla byla poněkud mírnější.

Nejenom v Evropě se hrály míčové hry. V Severní Americe soupeřily různé indiánské kmeny ve hře zvané pasackquakkohowog. Na písčitéch plážích jí hrálo třicet až tisíc hráčů a hřiště bylo půl kilometru dlouhé.

Na konci 18. století se v Anglii hrát všeobecně moc nedařilo. Ale už před polovinou století následujícího je tomu naopak. Jsou zakládány různé sportovní kluby a sport jako takový se rozvíjí díky studentům na vyhlášených anglických školách. Školy neměly jednotná pravidla, a tak se postupně vyvíjely dva směry. Pravidla školy v Rugby hraní rukou neomezovala, později změnili i tvar míče a postupem času se hra osamostatnila a vplynulo z ní ragby. Naopak v Cambridgi, Oxfordu a dalších školách se hra rukou postupně omezovala (samozřejmě kromě brankáře) a z této linie vznikl fotbal v dnešní podobě.

Roztříštěnost a nejednotnost pravidel si zákonitě vynutila řešení. 26. října 1863 se v londýnském restaurantu Freemason's Tavern sešli zástupci jedenácti anglických klubů za účelem sjednocení pravidel a za účelem ustavení spolku, jenž by organizoval

fotbalové soutěže a zápasy.¹ Proto založili první fotbalovou asociaci na světě – The Football Association. Poté vydali první pravidla a tím se fotbal definitivně oddělil od ragby. Po ní následovaly další asociace na ostrovech a v roce 1889 i na evropském kontinentě v Dánsku.

Stále větší zájem o zápasy, spolu s narůstajícím počtem klubů vedl k založení soutěže. 16. října 1871 byl založen Anglický pohár a v následujícím roce proběhl jeho první ročník. Jedná se o nejstarší fotbalovou soutěž na světě. O postupu se dodnes rozhoduje v jediném zápase. Pokud utkání skončí remizou tak se zápas opakuje na hřišti soupeře.

Popularita poháru a vzrůstající obliba kopané vedla v roce 1888 k založení dlouhodobé ligové soutěže. Dvanáct vybraných mužstev se utkávalo mezi sebou a prvním vítězem ligy se stal celek Preston North End. Ten získal v tomto roce i Anglický pohár a stal se prvním držitelem tzv. double. To je dodnes nejenom v Anglii velice ceněný úspěch.

Se samotnou hrou se logicky rozvíjely i její pravidla. V té samé restauraci jako byla založena The Football Association, se 2. června 1886 sešli sekretáři fotbalových svazů Anglie, Skotska a Walesu a dohodli se na společném postupu při stanovení a výkladu fotbalových pravidel. Zároveň založili organizaci International Football Association Board, která měla na starosti dodržování, změny či úpravy pravidel. Zavázali se také, že se všechny fotbalové svazy budou řídit pravidly Boardu. Postupně byl organizací zaveden rohový kop, pokutový kop, rozhodčí získal více pravomocí, přesně vymezeno pokutové území a upraveno pravidlo o ofsajdu. To vše se postupně událo přibližně do roku 1907 a od té doby jsou fotbalová pravidla v podstatě neměnná.

Dalším důležitým krokem bylo založení Mezinárodní fotbalové asociace. Stalo se 21. května 1904 v Paříži, kde pět zástupců evropských zemí ustanovilo Fédération Internationale de Football Associations (FIFA). Ta je dnes jednou z největších sportovních organizací na světě. V současnosti její základna čítá přes 200 členských zemí.

Přesto, že fotbal byl dlouhou dobu výlučně mužským sportem, vznikl již v roce 1893 v Londýně první ženský klub. Roku 1912 začaly hrát fotbal ženy i ve Francii a v roce 1924 se ženský fotbal objevil i na Olympijských hrách.¹

Z Anglie se pak fotbal šířil do celého světa. Po vzoru anglického byly zakládány svazy i v jiných zemích, které se postupně sdružovaly pod křídla FIFA. Od roku 1930 je každé čtyři roky pořádáno mistrovství světa, na kterém se střetávají nejlepší světové týmy o titul a zlatý pohár Niké. V roce 1954 založily evropské svazy svou federaci UEFA. Ta se stará o organizaci fotbalu na evropském kontinentu, pořádá pohárové soutěže apod. Samozřejmě, že svojí organizaci mají i jiné kontinenty. Ale všechny spadají pod FIFA.

¹) Navara, M., Buzek, M., Ondřej, O.: Kopaná (teorie a didaktika). Praha : 1986 Str. 11 – 12.

²) dostupné na internetu: <<http://www.volny.cz/kingtom/Historiefotbalu.html>> [28. 10. 2005]

4.2 Historie fotbalu v Českých zemích

V Čechách se fotbal objevuje kolem roku 1880. Hráči se rekrutovali z již existujících cyklistických či veslařských klubů nebo z řad studentských kroužků. Brzy se hra dostala do širšího povědomí a postupně se z Prahy rozšiřovala do jiných koutů země. Např. na Slovensku se začal hrát fotbal přibližně kolem roku 1893 v Banské Bystrici.

Již na konci 19. století vznikají v Čechách první fotbalové kluby. V roce 1891 AC Sparta (dále jen Sparta – pozn. aut.), v roce 1892 SK Slavia (dále jen Slavia – pozn. aut.) a roku 1905 AFK Bohemians aj. S přibývajícím počtem klubů a hráčů rostla i potřeba organizované základny. Po předběžných přípravách byl 19. října 1901 v Praze ustaven Český fotbalový svaz (ČFS).¹ Od této doby se oficiálně datuje historie Československé kopané. Postupně se členská základna rozrůstala a stejně jako v Anglii, bylo potřeba vytvořit organizovanou soutěž. V roce 1912 proto bylo uspořádáno první Mistrovství Čech.

Je zajímavé, že už od počátků fotbalu u nás, se týmy utkávaly se zahraničními soupeři a vůbec udržovaly častý mezinárodní kontakt, např. díky mnoha zájezdům.

První světová válka sice nejenom fotbalový rozvoj zpomalila, neboť muselo narukovat mnoho hráčů či funkcionářů, ale brzy po jejím skončení vznikla Československá asociace fotbalová (ČSAF), která sdružovala pět národnostních svazů, rozdělených dále na menší správní celky, zvané župy.¹ V květnu 1922 byla ČSAF přijata do organizace FIFA.

V roce 1925 byl v republice povolen profesionalismus a zahájena první celostátní mistrovská soutěž. Kvalitními kádry však disponovala pouze mužstva z Prahy a tak se boje o ligový titul odehrávali výlučně v hlavním městě. Reprezentační celek mezi dvěma válkami však patřil k nejlepším v Evropě, což potvrdil mnoha úspěchy.

2. svět válka opět ovlivnila rozvoj fotbalu. Nejenom, že se z pochopitelných důvodů nekonaly mezinárodní zápasy, ale kvůli událostem v závěru války musel být zrušen ligový ročník 1944 – 1945.

Po osvobození a zmírnění válečných následků se opět rozjela ligová soutěž, byly obnoveny mezinárodní kontakty a pomalu se začaly rozjíždět pohárová utkání. Fotbal postupně přešel pod organizaci ČSTV, ale byl jejím největším a nejsilnějším členem.¹

K největším úspěchům československé kopané patří 2. místo na MS v Itálii 1934, 2. místo na MS v Chile 1962, 2. místo na OH v Japonsku 1964 a 3. místo na ME v Itálii 1980. Jednoznačně největším úspěchem je vítězství na ME v Bělehradě 1976 a vítězství na OH v Moskvě 1980.

Konec komunistického režimu přinesl mnoho změn v organizaci fotbalu na našem území. Došlo k osamostatnění obou zemí a k 1. 1. 1993 vznikl Českomoravský fotbalový svaz (ČMFS). Ten řídí a organizuje veškeré fotbalové činnosti, počínaje krajskými soutěžemi až po 1. fotbalovou ligu, ženský fotbal, soutěže futsalu FIFA, atd.

V krátké historii se našim fotbalistům podařilo získat již dvě cenné medaile. Na ME v Anglii 1996 stříbrné a na ME v Portugalsku bronzové. K velkým úspěchům také patří postu na MS 2006, které se bude konat v Německu.

¹) Navara, M., Buzek, M., Ondřej, O.: Kopaná (teorie a didaktika). Praha : 1986 Str. 12 – 14

5. Historie AFK Bohemians 1905

5.1 Bohemians od založení do roku 1925

5.1.1 byl to rok 1905?

O tom, zda sportovní klub v pražském předměstí Vršovice vznikl v roce 1895 nebo 1903 nebo 1905, bylo a je vedeno mnoho diskusí. Ale rok 1905 a vše další od něho se odvíjející je dokumentačně doloženo, a proto tedy považujeme tento rok za oficiální datum založení AFK Vršovice.

Je tedy zřejmé, že AFK Vršovice nevznikl jen tak na zelené louce v roce 1905. V tomto roce vznikl pouze nový název klubu. Sportovní kroužek zde již existoval dávno před tím. Jak dlouho tedy působil ve Vršovicích SK Kotva a kdo ho vůbec představoval? Tot' otázka, neboť veškeré možné prameny do konce roku 1904 mlčí.

Je sice známo několik výsledků zápasů, které SK Kotva sehrál v letech 1902-1905 (např. prohra s AC Sparta II 2 : 13, či remíza s SK Čechii Mladá Boleslav 2 : 2), ale tím si mnoho nepomůžeme. Proč tedy nebyl tento kroužek nikde zaregistrován? Neměl schválené stanovy? Existoval tedy načerno? Pokud ano, tak by jen těžko mohl vyvíjet nějakou činnost v Rakouském mocnářství. Ale to, že SK Kotva existoval již před rokem 1905, potvrzuje dobová fotografie. Na ní jsou vyfotografováni kluci od Botiče na vinohradském Šifneráku, kam si chodívali zahrát fotbal, ale také obdivovat fotbalové umění hráčů v té době již existujících klubů.

Teprve až Footballový almanach 1905 – 1906 vydaný Českým footballovým svazem (ČFS) v roce 1907, vnáší částečně světlo do řady dohadů. V této publikaci se píše: „AFK Vršovice. Mateřským sdružením byl mu S.K. Kotva (Vršovice). Založen roku 1895 a čítal 17 členů, z nichž nyní, po 11 létech, nacházíme v I. mužstvu ještě 9 hráčů. Zpočátku mu bylo zápasiti s velkými obtížemi, zvláště pak s nepřízní vůdčích kruhů městských, které nepochopující význam sportu, příkře proti němu se stavěly.

Avšak založen jsa na pevných základech, překonal tyto obtíže a přeměnil se v roce 1905 v AFK Vršovice, jak dosud trvá“.¹

Klub měl v té době 86 členů a řídil chod čtyř mužstev. Oproti SK Kotva to je tedy velký pokrok, jak vyplývá v citovaného textu. Přesto však neměl vršovický fotbal na různých ustláno a procházel těžkým obdobím. Nikdo mu nechtěl pomoci. Místní radní jakoukoliv spolupráci odmítali, dokonce se snažili „nemrav v podobě fotbalu“ z mladíků vršovického předměstí vymýtit. Každá žádost o přidělení pozemku pro vlastní hřiště byla už předem zamítnuta. Fotbaloví historici píší, že ani tato nevráživost radních vršovické části Prahy nemohla fotbalové nadšení její mládeže zničit, a že fotbalem nadšení kluci pravidelně každou neděli si naložili na ramena složené branky a putovali za město do Podolí nebo na Invalidovnu zahrát si fotbal.

Je jisté, že již v roce 1903, kdy Vršovice byly samostatnou obcí, zde existuje první Sportovní kroužek Kotva, který je o dva roky později přijat do ČFS, přejmenován a schválen c. k. místopředsedstvím v Praze. Tím dochází k začátku postupné celkové změně ve vývoji vršovického fotbalu. Zároveň z toho plyne, že kopaná ve Vršovicích existovala již před rokem 1905, ale pouze ve formě sportovního kroužku. Skutečný klub vznikl tedy tím, že byl přijat do ČFS, kdy z SK Kotva vznikl AFK Vršovice. To se stalo 16. 12. 1905, což nelze ničím vyvrátit. Rok 1905 je tedy konečným datem vzniku fotbalového klubu AFK Vršovice.

V lednu 1906 vrátilo c. k. místopředsedství klubu schválené stanovy. Na 27. března 1906 mohl V. Kapr svolat první valnou hromadu do hostince „U Bohatů“ (v místě dnešní Donské ulice). Na této schůzi byl zvolen první známý kompletní výbor vršovického klubu. Zúčastnilo se jí 25 osob a jako první předseda byl zvolen H. Počta s J. Brzobohatým v roli místopředsedy. Předseda klubu byl před tím na valné hromadě fotbalového svazu jmenován náhradníkem do výboru svazu, byl tedy prvním funkcionářem klubu ve vedení fotbalu země. Tuto poctu pak v osmdesátých a devadesátých letech dovedl na vrchol dr. V. Jíra, předseda Československého svazu a místopředseda evropské organizace fotbalu UEFA.

5.1.2 počátky zelenobílých, od roku 1912 vlastní stadion

Fotbal ve Vršovicích se tedy rozběhl na plné obrátky. AFK Vršovice má nejen I. mužstvo, ale též je v roce 1906 ustanoveno mužstvo II. a III. Vůbec první známá sestava I. mužstva je: Kott – Valta, Kramr – Šídlo, Bulvas, Picka – Kytka, K. Počta, Honejsek, Bohata, Procházka. Hráči Honejsek a Bohata jsou považováni právě za zakladatele SK Kotva.

Zajímavostí z tohoto roku je také první dochovaný kázeňský přestupek, kdy byl z klubu vyloučen člen Míšek za hrubé poznámky při tréninku.

Se samotnými hráči souvisí i obstarávání hracího vybavení, což je v té době nemalý problém. Hráči si měli zakoupit sami dresy, ale s jednou podmínkou. Museli být v klubových barvách - tj. zelené a bílé! Z toho samozřejmě plyne skutečnost, že tyto barvy vyznávali hráči již před založením AFK. Je jisté, že AFK Vršovice zelenou a bílou přejal od SK Kotva, o čemž jednoznačně vypovídá dobový tisk z 15. 11. 1905: „...Kotva nelení, revanchuje se a Ota (nejspíše se jedná o hráče Bohatu) střílí 1. goal pro zelenobílé...“.² Díky tomu víme, že zelená a bílá jako klubové barvy existovaly již před rokem 1905, tedy před založením AFK. Ale kdy a proč přesně vznikly se dosud neví.

Ale kdo byl jejich tvůrcem a kdy poprvé kluci od Botiče vyběhli v zelenobílém provedení na hřiště, je zatím věcí neznámou. Vedení AFK Vršovice již v roce 1906 bralo za samozřejmost zelenobílé provedení dresů. O tom svědčí i snímek z roku 1906 (Obr. 1). Tato fotografie je velmi cenná, poněvadž zachycuje prvé provedení klubových dresů. Je velmi zajímavé, že dresy jsou sešívané, tedy přesně takové, ve kterých hrála a hraje SK Slavia, budoucí vršovický soused, který v této době ještě působí na Letné. Na pozdějších fotografiích již není možné spatřit hráče v takovýchto dresech. Kombinace jsou různé. Nejznámějším provedením jsou nejspíše pruhované dresy, které se považují za tradiční.

Jeden z největších problémů nově založeného klubu je, že nevlastní domácí hřiště. Největší vinu na tom měla Městská rada Vršovic. Ta sice již v březnu 1906 obdržela žádost AFK Vršovice o darování pozemku na hřiště, avšak její stanovisko bylo záporné. Kopaná totiž v této době nebyla uznávaným sportem, považovala se za méněcennou a bezvýznamnou. Změnit záporné stanovisko se pokusila i tříčlenná delegace, která se na radnici dostavila v červenci 1906. Avšak opět marně. A tak hráči AFK Vršovice museli putovat po celé Praze – Invalidovna, Podolí, výjimečně i Letná (zde však hrála mužstva zvučnějších jmen). Ve Vršovicích mohli hrát jen na poli p. Váchy, a to pouze v době po sklizni a do té doby dokud nezorali. Snaha získat vlastní hřiště byla veliká. Vedení AFK Vršovice proto často pořádalo různé zábavy (např. posvícenské, mikulášské), kde se snažili získat přívržence i v kruzích společenských.

Rok 1906 je potřeba zmínit ještě jednou, a to v souvislosti se vznikem Poháru dobročinnosti, jehož první ročník se v tomto roce odehrál. Svaz stále váhá se založením ligové soutěže, až místo něho s návrhem přichází Městská rada, prostřednictvím svého zvláštního výboru. Vzniká tak Pohár dobročinnosti, jehož vzorem je anglický Charity Cup. Ten je mezi lety 1906 až 1916 vlastně jedinou životaschopnou soutěží u nás. Kluby na podobnou soutěž netrpělivě čekaly, o čemž svědčí i obrovský zájem o start v 1. ročníku. Celkem se soutěže zúčastnilo 24 klubů. Pokrok byl také v tom, že mužstva byla rozdělena do čtyř skupin, v nichž se bojovalo o vítěze. Objevily se také první tabulky.

V prvním roce příslušnosti ke svazu se AFK v poháru celkem daří. Z 28 zápasů jich 12 vyhrálo. Druhý tým na tom byl ještě lépe, kdy ze stejného počtu zápasů získalo dokonce výher 19. Další dva ročníky Poháru moc úspěšné nejsou, a pak dokonce AFK na pět let soutěž opouští.

Výkonnost mužstva však měla stoupající trend, na jehož konci lze v análech nalézt v roce 1909 remízu s AC Spartou 1 : 1 a výhru nad rezervou Slavie 3 : 0.

Dochází i ke změnám ve vedení klubu, když předsedu Počtu střídá nejdříve J. Brzobohatý a jeho pak za dva roky Antonín Kott. Zástupci oddílu opět prorazili do

řídících orgánů svazu a Bruner je ve sboru svazových náhradníků a Bulvas v revizní komisi. AFK přijímá i svého prvního stálého trenéra s měsíčním platem, a to v osobě pana Trupla.

Od roku 1910 byl předsedou A. Kott, za nějž výbor AFK Vršovice dospěl k ráznému řešení. Oddíl stále nevlastnil pozemek k vybudování vlastního stadionu a mužstva neustále hostovala na jiných pražských hřištích. Výbor vyhlásil požadavek, že pokud nebude mít oddíl vlastní hřiště, odmítá se AFK Vršovice účastnit Poháru dobročinnosti.

V roce 1912 dochází k významné události, která řeší tento problém. Zásluhou firmy Waldes a Občanské záložny dostává pozemek k vybudování vlastního hřiště. Pozemek se nacházel v dolíku pod kasárnami za dnešní Kodaňskou ulicí. Členové oddílu tak začínají budovat stadion, který vzhledem ke své poloze dostal přezdívku „Dolíček“. Tento název se přenesl i na stadion současný, i když ten je umístěn na zcela jiném místě. Kvalitu hřiště zdůrazňovalo oplocení. Tehdy jen sedm klubů v Praze se mohlo chlubit takovým přepychem.

V témže roce nastupují zelenobílí v prvním mistrovství ČFS (I. třída, skupina B), ve kterém se umisťují na třetím místě ve skupině. V přátelském zápase poráží AC Spartu, která se právě vrátila ze slavného zájezdu do Španělska 2 : 0. Na tomto velkém úspěchu se podílela tato sestava: Kratochvíl – Novotný, Rucker – Splavec, Vlk, Strnad – Kašpar, O. Hanka, Kavan, Šťastný, Horejs.³

Dne 19. srpna 1914 došlo ke slavnostnímu otevření vlastního stadionu. Splnil se tím sen mnoha hráčů a funkcionářů. I díky tomu, dochází v tomto roce ke dvěma výsledkovým senzacím. AFK Vršovice nejprve remizují 1 : 1 s Viktorií Žižkov, která byla v té době postrachem obou letenských leadrů. Pak nadšeně poráží 1 : 0 Slavii v sestavě: Kašpar – Goldbach, Novotný – Splavec, Petřík, Strnad – Hlavička, Novák, Kavan, Hanka, Kňourek.

5.1.3 1. světová válka, dorost, první trofej 1916

Rok 1915 je pro AFK Vršovice doslova katastrofální. Ani ne tak pro výsledky na trávníku, ale z důvodu politických. Probíhá totiž první světová válka. Vedení AFK rozhodlo o tom, že první mužstvo odstupuje z II. třídy mistrovství Prahy, i když bylo považováno za favorita. A to z jednoduchého důvodu. Celkem 17 hráčů klubu muselo narukovat do války, kde jich potom i pět padlo (Goldbach, Novotný, Bruner, Mašata, Kott). K nim se přidal i klubový a svazový funkcionář Bulvas. Mužstvo bylo částečně doplněno hráči z rozpadlé Olympie Karlín.

Dne 20. června téhož roku vzniká v klubu komise pro dorost, které předsedá J. Honejsek. Činnost dorostu je pak zahájena pod vedením Kováře a Žížaly. A tak alespoň ve zlých časech 1. světové války mohl klub najít velké posily pro budoucí první mužstvo, které si mohl vybírat ve svých vlastních řadách. Byl tak postaven základ budoucí slavné tradice ve výchově mládeže.

Je velmi paradoxní, že během probíhající války, kdy mnoho hráčů muselo narukovat, se dostavuje první velký úspěch pro vršovický klub. V roce 1916 se hrál poslední ročník Poháru dobročinnosti, ve kterém však nestartovala pražská Slavia. Hráči Vršovice si vedli velmi dobře, vyhráli skupinu (porazili Čechii Smíchov 8 : 1, a SK Smíchov 5 : 1), ale ve čtvrtfinále podleli pozdějšímu vítězi Viktorii Žižkov 2 : 7.

Avšak pro poražené čtvrtfinalisty byla nově připravena soutěž o tzv. Pohár útěchy. Zelenobílí výhrami 7 : 3 nad Meteorom VIII a 3 : 1 nad Unionem Žižkov tuto trofej získávají. AFK Vršovice tím vyhrávají první cennou trofej do své pozdější bohaté sbírky. Bohužel to byl poslední ročník Charity Cupu vůbec (Obr. 2).

V roce 1917 dochází k rozpuštění ČFS. Český fotbal začal být řízen z Vídně. I. třída mistrovství Čech se nevydařila, ale dvě skupiny II. třídy byly dokončeny v pořádku (odehrály se všechny zápasy). AFK Vršovice byl v sudé skupině, kde však skončil čtvrtý, těsně za postupovým třetím místem.

Do tohoto roku patří i první dva mezinárodní zápasy klubu. Nejprve na hřišti Sparty na Letné, vršovičtí prohrávají s vídeňským FC Floridsdorferem 1 : 4 a poté doma v dolíčku s dalším rakouským klubem SC Simmeringerem 1 : 3. Dochází také ke stavbě kabin a úpravě hrací plochy hřiště.

Místo rozpuštěného ČFS vznikl prozatímní výbor, jenž měl za úkol vytvořit novou ústřední organizaci. Jeho členem byl i AFK Vršovice. Poslední mistrovskou soutěží za Rakouska-Uherska bylo mistrovství Středočeské župy, které bylo odehráno v roce 1918. Tento rok totiž došlo k obnovení činnosti ČSF a v jeho rámci došlo k vytvoření osmi fotbalových žup. Středočeskou župu zakládalo 12 klubů, mezi nimiž byl i AFK Vršovice. Ten byl pak s dalšími sedmi kluby zařazen do I. třídy, kde se umísťuje na vynikajícím třetím místě za Slavií a Spartou. Zelenobílí se též zúčastnili turnaje na Letné, kde poráží Spartu 2 : 1 a umísťují se též na třetím místě za Slavií a žižkovskou Viktorií.

V novém ročníku Středočeské župy, hraném již v samostatném Československu, dopadli zelenobílí poněkud hůře. Skončili šesti z devíti mužstev.

Rok 1920 je pro AFK nejúspěšnější v krátké historii. V mistrovství Středočeské župy vydobyl vršovický celek druhé místo za Spartou. Velkou posilou pro tým je návrat hráčů z ruských legií. V AFK se díky tomu vytvořila jedna z nejnebezpečnějších útočných řad Knížek - J. Bohata - Štulc. O tom vypovídá fakt, že jsou stejně produktivní jako obávaná spartánská trojice Janda-Pilát-Šroubek. S vítězem župy Spartou dvakrát remizují 1 : 1, což je považováno za obrovský úspěch. V brance AFK se střídají pozdější brankář Sparty a čs. reprezentace Bělík a teprve patnáctiletý Hochman.

V roce 1921 odjíždí AFK Vršovice poprvé ve své historii na zahraniční zájezd, a to do Francie. V rozmezí 5. – 8. května sehrají tři zápasy a ve všech vítězí velkým rozdílem (např. Štrasburk poráží 6 : 0). Také doma sehrají několik mezinárodních

utkáni a ani v jednom nenajdou přemožitele (porážejí např. Norimberk 4 : 1, Viktorii Berlín 5 : 1).

V témže roce dosáhnou obrovského úspěchu dorostenci. Vyhrávají totiž mistrovství Středočeské župy, což byla nejvyšší soutěž pro tuto věkovou kategorii. Ve finále zdolává Spartu 2 : 1 a obdržená branka je jedinou v celé soutěži. Sestava, která se podílela na tomto vítězství je následující: Nedbal – Matějčík, Kašpar – Valáček, Mráček, Žížala – Tusar, Kafka, Bejbl, Folta, Hejzl.⁴ Úspěch je potvrzením velice kvalitní práce s mládeží v AFK Vršovice.

I v následující sezóně se klubu výsledkově daří. V domácí soutěži obsadí šesté místo. Absolvuje dva mezinárodní turnaje v Lutychu a Paříži. Dorostenci obhájí titul z minulého roku a mládežnická základna se rozrostla tak, že v soutěži reprezentují klub dokonce tři dorostenecká mužstva!

Poprvé se také objevuje v československé reprezentaci fotbalista v Vršovic. Je jím Jaroslav Bohata, mladší bratr Oty Bohaty, a pomáhá k remíze 1 : 1 s Itálií v Turínu. Hned potom v Jugoslávii hraje obranná dvojice Tichay–Krejčí, ale porážce 3 : 4 nezabrání.

V další sezóně je však úspěch z minulých sezón draze vykoupen. Nejlepší fotbalisté totiž odcházejí z AFK do jiných klubů. Rok 1923 zaznamenává osm takových odchodů. Mezi ně patří J. Bohata, Hochmann, Tichay, Halinger, Štulc, Bouček, Knížek a J. Kašpar.⁵ Klubu proto hrozí dokonce sestup z I. třídy a to i přesto, že se někteří přestoupivší fotbalisté vrací zpět. Nakonec se mužstvo udrží.

Rok 1924 se vyznačuje změnou předsedy klubu. Stává se jím H. Počta. Ale především se v Československu oficiálně povoluje profesionalismus ve fotbale. AFK se mění na profesionální tým s 13-ti hráči pod smlouvou. Jsou to: Bělík, Havrda, Mašata, Bejbl, Wimmer, Knížek, Krejčí, Tichay, Vlček, Halinger, Princ, Havlín a Tomeš. Platilo pravidlo, že profesionálem je registrován každý, kdo vlastní smlouvu s klubem,

zajišťující mu minimální měsíční příjem 200 korun československých.⁶ V nedohrané soutěži se AFK umístí až na dvanáctém místě z dvaadvaceti týmů.

V další sezóně je odstartována 1. liga. Na jaře se odehraje jednokolová 1. asociační liga, kdy AFK Vršovice patří osmá příčka z deseti účastníků. Nejlepším střelcem se stává vršovický „Káša“ Bejbl, legendární fotbalista. Za reprezentaci se do sítě Jugoslávie trefuje Jan Wimmer a střílí první reprezentační branku za hráče z Vršovic. Na podzim se pak rozehrála Středočeská 1. liga, která se hrála dvoukolově, systémem jaro – podzim.

- ¹⁾ Skramlík, P.: 80 let zelenobílé kopané. Praha : 1985, s. 4
- ²⁾ Jenšík, M., Macků, J.: Kronika českého fotbalu 1 (do roku 1945). Praha : 1997, s.123
- ³⁾ Skramlík, P.: 80 let zelenobílé kopané. Praha : 1985, s. 7
- ⁴⁾ Zápotocký, Vl., Boreček, V.: FC Bohemians – 90 let zelené a bílé. Praha 1995, s. 8
- ⁵⁾ Skramlík, P.: 80 let zelenobílé kopané. Praha 1985, s. 8
- ⁶⁾ Zápotocký, Vl., Boreček, V.: FC Bohemians – 90 let zelené a bílé. Praha 1995, s. 10

5.2 Bohemians od vzniku ligové soutěže (1925) do současnosti

Oficiální ligová soutěž v rámci republiky začala svou existenci v roce 1925 a zachovala se přes různé změny svých názvů dodnes. Klokani strávili mezi československou a později českou fotbalovou elitou celkem celých 60 sezón. A jelikož liga vznikla v roce 1925, z jejich odehraných 80-ti ročníků jen ve 20-ti případech celek z Vršovic scházel.

5.2.1 ligové sezóny, zájezd do Austrálie, nový stadion

V roce 1925 vstupují fotbalisté AFK Vršovice do nové soutěže s názvem Asociační liga. A sezóna to byla dobrá. Na Nuselském SK ve svém prvním prvoligovém duelu vítězí 4 : 3 a Jan Wimmer je střelcem první ligové branky klubu. Z 10 týmů končí vršovičtí na osmém místě a jejich nejlepším střelcem je velice populární Káša Bejbl s šesti góly (Obr. 3). Prvním mistrem se stala Slavia. Soutěž má jen jarní část. Na podzim se začínalo znovu pod názvem Středočeská liga. Zúčastnit se mohly pouze profesionální kluby, amatérské celky měli svou vlastní soutěž. K významným okamžikům se řadí i první reprezentační branka hráče z AFK Vršovice. Byl jím Jan Wimmer a trefil se při utkání s Jugoslávií při vítězství 7 : 0.

V prvním úplném ročníku Středočeské 1. ligy se AFK Vršovice zlepšil a získává šesté místo. Soutěže se v roce 1926 zúčastnilo dvanáct týmů, ve které až na SK Kladno hrají jen pražská mužstva. V zápase s Čechii Karlín bylo nařazeno pět pokutových kopů. AFK prohrává 4 : 5, poměr proměněných penalt je 2 : 2. Nejlepším střelcem týmu je opět Káša Bejbl s osmi góly.

Rok 1927 se nesmazatelně zapsal do historie klubu. Středočeská liga má jen osm týmů a hraje se pouze na jaře. Představuje totiž tzv. kvalifikaci pro další ročník

první ligy. AFK Vršovice končí na třetím místě za Spartou a Slavií. Tento ročník má kádr mužstva tuto podobu: Bělík – J. Kučera, Kašpar, Krejčí – Hofmann, Pinc, Průšek – Wimmer, Knížek, Mašat, Rubeš, Havlín, Hendrych.¹ Nejvíce gólů vstřelili Mašat a Knížek po čtyřech.

Nejdůležitějším momentem sezóny však byl zahraniční zájezd. V dějinách vršovického klubu znamenal velký zlom. Přinesl totiž jak změnu jména tak i klubový znak. Do Prahy nejprve přišlo z Austrálie pozvání pro národní mužstvo. Tuto nabídku však nemohlo přijmout, poněvadž by to znamenalo ochromení programu několika klubů. Pak přišla na řadu Sparta, která též odmítla, protože měla za sebou tříměsíční zájezd do Ameriky. Další kluby jako Slavia, či Viktoria Žižkov nevěřily v uskutečnění a dobré uspořádání celého turné. A tak díky mezinárodnímu sekretáři Zdeňku Kalinovi přišel na řadu vršovický AFK. Ale pro australské pořadatele byl velký problém název družstva. Chtěli totiž takové jméno, které by odpovídalo zemi, ze které klub pochází. „Jelikož se jednalo o reprezentativní a propagační záležitost, bylo půjčeno Vršovickým zájezdové jméno Bohemians, čili Češi“.²

Před odjezdem se mužstvo muselo posílit na brankářském postu, protože Bělík narukoval a nedostal povolení k odjezdu. Funkcionáři tak museli zařídit přestup brankáře Kuldy z Rapidu Vinohrady a „půjčit“ si Šejbla z Bubence (údajně na doporučení F. Pláničky). Kromě nich cestovali hráči Krejčí, Kašpar, Kučera, Průšek, Pinc, Hoffmann, Wimmer, Knížek, Mašat, Havlín, Špic, Rubeš, Hybš a Eisner.³ Na dlouhou cestu vyrazilo mužstvo dne 7. dubna 1927.

Během čtyř měsíců, kdy neustále cestovali, sehráli 20 zápasů (19 na australské půdě a 1, ještě než dorazili k protinožcům, na ostrově Cejlon). Bilance je obdivuhodná: patnáctkrát vyhráli, dvakrát remizovali a pouze třikrát prohráli (Obr. 4). Po návratu do Prahy jim bylo připraveno před Hlavním nádražím bouřlivé přivítání. Po právu lze říci, že propůjčenému jménu Bohemians dělali hráči po celý zájezd čest. Za to si klub může, jako odměnu od svazu, ponechat jméno Bohemians v názvu. V této době vzniklo též označení pro hráče Bohemians – Klokani. Queenslandská vláda totiž darovala mužstvu párek klokanů (vzácný druh Wallabis). O ně se velmi dobře postaral hráč Havlín a

zdravé je přivezl do Prahy. A tak se tento australský živočich dostal do znaku klubu z Vršovic.

Australské turné Klokany zřejmě dost vyčerpalo a tak po podzimní části ligové soutěže končí klub na posledním místě s ziskem jednoho bodu! Přes řadu odložených zápasů tak akutně hrozí sestup do nižší soutěže. Na jaře 1928 je však všechno jinak. V posledním, rozhodujícím utkání porázejí Klokani Spartu 1 : 0 a končí ročník uprostřed tabulky na čtvrtém místě. Poprvé a naposledy Středočeskou ligu vyhrává Viktorie Žižkov. Důležitým momentem sezóny je založení žakovské líhně, v jejímž čele stanul J. Honejsek, který měl na starosti i dorost.

Přichází další, už poněkud klidnější ročník. Klokani se umísťují opět na čtvrtém místě o devět bodů za vítěznou Slavii. V roce 1929 hraje klub poprvé, ale bez úspěchu, kvalifikaci o slavný Středoevropský pohár. Nejlepším střelcem je opět populární Káša Bejbl.

V další sezóně 1929 – 1930 se domácí soutěž nazývá již pouze 1. liga a opakuje se stejná situace jako v sezóně předchozí. Bohemians končí na čtvrtém místě. Nejvíce gólů zaznamenali Skála a Šedivý po devíti, Bejbl „pouze“ osm. Ve Vršovicích při utkání se Spartou praskají ochozy pro šest tisíc diváků, a to je impuls k hledání nového, většího a kvalitnějšího stadionu. Ligu vyhrává Slávie bez ztráty bodu. Přichází však důležitý moment v zákulisí klubu. Do funkce předsedy je zvolen komerční rada Zdeněk Danner, který má pro další vývoj klubu nesmírný význam, především svým společenským a finančním vlivem.

V sezóně 1930 – 1931 končí Bohemians na třetím místě podruhé ve své historii. Stejně tak poprvé zdolávají na domácím hřišti obě letenská S. Spartu poráží 4 : 3 a Slavii 3 : 2. Nejlepším střelcem je po roční přestávce opět Káša Bejbl, který střílí 16 z celkového počtu 46 ligových branek.

V ligovém ročníku 1931 – 1932 končí Bohemians opět na třetí pozici. Nejlepším střelcem je Bejbl, který tentokrát vstřelil 12 branek. Kádr mužstva má tuto

podobu: Kulda, Hochmann – Petřík, Kašpar, Krejčí – Hofman, Lanhaus, Tyrpekl, Šindelář, Bernášek – Novotný, Bára, Bejbl, Skála, Fait, Čech, Knížek, Srba.

Pro klub je však ročník mimořádně významný z jiného hlediska. Dochází totiž k otevření nového stadionu. Důvodem výstavby bylo již známé prolomení bariér v roce 1930. Myšlenky na nový fotbalový stadion se iniciativně chopil především předseda klubu Zdeněk Danner, který po velkém úsilí proměnil sen ve skutečnost (Obr. 5). Nikomu ani nevadí, že nový stadion nebude moci díky plánu na regulaci Vršovic stát na svém starém místě. Proto nynější stadion leží na břehu Botiče, především z toho důvodu, že je zde již tramvajové a železniční spojení. „Provoz“ je zahájen na velikonoce 27. března 1932 slavnostním otevřením (Obr. 6). Ten den se také hraje slavnostní dvojzápas a je vyprodáno všech 18 tisíc míst pro diváky. Podle usnesení valné hromady dostává nový „Dolíček“ název Dannerův stadion. „Velikonoční pondělí s datem 27. března je dnem slavnostního otevření. Předseda Danner předává „tátovi“ Honejskovi klíč od hlavní brány za zvuku fanfár trubačů vršovického Sokola, hovoří i předseda Asociace Pelikán a všechnu tu slávu s Laufrovým nadšeným komentářem přenáší do celé země rozhlas. Hřiště křtí utkání domácích se Slavii (1 : 3)“. Autorem první branky na novém domácím hřišti je Franci Svoboda, který odměnou za tento historický gól dostal zlaté hodinky.

V sezóně 1932 – 1933 zabírají Bohemians v lize 6. příčku. Nejlepším střelcem ligy se stává Gejza Kocsis s 23 brankami, z nichž 15 vstřelil za vršovický klub a zbytek po přestupu za Teplitzer FK. Liga má deset týmů, v tom jsou dva celky z Plzně, Náchod a Teplitzer FK jako mimopražské. Předsedou byl znovu zvolen Zdeněk Danner.

Ročník 1933 – 1934 je ve znamení návratu reprezentace z MS, kde ve finále prohrála s Itálií 1 : 2. Po šampionátu se do týmu Bohemians vrací z angažmá ve Francii Josef Silný. V klubu překročil stovku ligových branek (včetně branek za Spartu a Slavii) a proboujel se do klubu ligových kanonýrů. Přesto tým v lize obsadí průměrné páté místo a vzhledem k hospodářským problémům se další průběh příští sezóny očekává s určitým napětím.

Ligový rok 1934 – 1935 je doslova tragický. Jedenáctá příčka v Celostátní lize (nový název soutěže) znamená propad do nižší soutěže a klub tedy zažívá první sestup ve své historii. Celková situace, jak po ekonomické tak po „fotbalové“ stránce není dobrá a vrcholí tím, že v zápase s V. Plzeň je dokonce hráči Bohemians napaden rozhodčí a utkání je kontumováno ve prospěch soupeře! Nejlépe střílel Čech s 12 brankami. Neslavně tedy končí sezóna, ve které oslavil klub 30 let své existence.

I přesto má několik hráčů možnost zahrát si mezinárodní zápasy. Společně s hráči SK Kladno a Čechií Karlín tvoří mužstvo pro zájezd do SSSR.⁵ Během první poloviny září zde sehrají 3 zápasy s bilancí jednoho vítězství a dvou remiz.

5.2.2 sestup, 2. světová válka, opět AFK Bohemians

Od sezóny 1935 – 1936 začíná nejdelší pobyt Bohemians v nižší soutěži. Tehdy to byla divize (na úrovni dnešní druhé ligy, ale rozdělena do několika oblastí). Přicházejí finanční problémy spojené s úbytkem diváků, a proto se pořádají různé akce, včetně slosovacích. Nic však nepřináší očekávaný přínos. Navíc klub postihuje nečekaná ztráta, kdy mužstvo opouští K. Bejbl a navíc navždy ztrácí svého předsedu a hlavního sponzora Z. Dannera, který nečekaně umírá 13. 6. 1936. Po jeho smrti se Bohemians dostávají do nepřízně, jak svazu, tak i rozhodčích. Z hospodářských důvodů je také zrušeno druhé profesionální mužstvo a v mládežnických kategoriích dochází ke snižování počtu mužstev.

V druhé druholigové sezóně se mužstvu také nedaří a končí v divizi po posledním kole na čtvrtém místě. Nově zvolený předseda A. Sýkora se pro špatné výsledky a ekonomickou situaci vzdává funkce. Hospodaření je ve schodku, protože především příjmy ze vstupného jsou nedostatečné. Vše tak musí být řešeno osobními zápůjčkami. Přesto je na stadionu instalováno nové rozhlasové zařízení.

V následujících sezónách Bohemians většinou končí v popředí své divize, ale čtyřikrát po sobě propadají buď v závěrečných bojích divize nebo v následné kvalifikaci a tak se stále nedaří navrátit klubu do nejvyšší soutěže.

Až v sezóně 1939 – 1940 přichází do Vršovic noví hráči Kareš a Chvojka. Také hospodářská situace se zlepšuje a pod vedením trenérů Kuchyňky, Pernerera a Ženíška se klub konečně vrací do nejvyšší soutěže. Z mužstva, které před pěti roky sestoupilo, zůstal pouze A. Lanhaus.

Německá okupace a druhá světová válka dusí vše. Přesto je ve Vršovicích alespoň trochu veselo z návratu klubu do nejvyšší soutěže – Českomoravské ligy. Vstup do první ligy po pětileté přestávce je vcelku úspěšný a Bohemians obsazují pátou příčku. Dokonce se podaří porazit Spartu na jejím hřišti 4 : 1. Do klubu také přichází noví a perspektivní hráči. Problémem je pro Němce název klubu. Bohemians jim zní příliš anglicky, a tak je oddíl nucen zkrátit název na AFK Bohemia.

Následující sezóna 1941 – 1942 je zahájena velkolepě. Před 18-ti tisíci diváky je poražena Sparta. O fotbal je velký zájem, protože si sem chodí lidé oddychnout od válečných hrůz. Dne 29. září 1941 je však vyhlášen výjimečný stav, díky kterému dochází k zákazu veškeré sportovní činnosti. Po přerušení, je opět možno ve sportovní činnosti pokračovat až 4. listopadu. Přesto je podzimní část z hlediska výsledků velice dobrá a Klokani přezimují na druhém místě tabulky za vedoucí Slavií. Po jarní části končí celkově, stejně jako loni, na pátém místě. Velkou posilou pro zelenobílý se stal Ferdinand Planický. „Svou hrou byli Klokani jedni z nositelů skutečné masové lidové zábavy – v ligovém ročníku 1941- 42 přišlo na 11 zápasů do dolíčku 125 000 diváků!“⁶

Další sezóna byla též zdařená a hráči AFK Bohemia obsazují opět páté místo. V lize patří k nejnebezpečnějším a nejtěžším soupeřům. Mužstvo již vede trenér Meduna, který se ujal trenérského postu po svých předchůdcích Kuchyňkovi, Pernerovi a Ženíškovi. 1. července 1942 si poprvé oblékl zelenobílý dres J. Rubáš, který jako hráč a později jako trenér působil ve Vršovicích až do roku 1983. Velkého úspěchu dosáhli Klokani v pohárech. Ve finále Českého poháru sice prohrávají se Slavií (2 : 5, 5 : 5), ale

ve finále Středočeského poháru vítězí nad Spartou neobvyklým výsledkem 8 : 6. V roce 1942 je na stadionu udělán rozvod vodovodního potrubí, dokonce se začíná uvažovat o zřízení trávníku na hrací plochu.

Ročník 1943 – 1944 se hráčům od Botiče příliš nevyvedl. Po špatně odehraných úvodních zápasech je propuštěn trenér Meduna a na jeho místo se vrací i přes protesty některých členů výboru (Bejbl, R. Lenk) trenér Ženíšek. Ani ten však nedokáže mužstvo pozvednout k lepším výsledkům. Je z toho až desáté místo, což však znamená záchranu. Věkové důvody odvádí z týmu nekompromisní obrannou dvojici Kloubek – Angr, střídají je obdobní bojovníci Urban – Panec.

Pro ročník 1944 – 1945 se trenérem mužstva stává Antonín Lanhaus, jenž skončil s aktivní činností. Velkou oporou Klokánů se stává V. Jíra, z Prostějova se vrací odchovanec Melka a v útoku se objevuje z dorostu talentovaný Pešek, a proto je očekáváno dobré umístění. Samozřejmě je také poslední rok války a tak do fotbalového dění nejenom na trávníků vstupuje politická situace v zemi. Díky německé okupaci se tento rok Českomoravská liga nedohrává, protože protektorátní vláda vydala nařízení, že z dopravních důvodů se všechny soutěže zastavují. K utkáním se totiž mohlo cestovat maximálně do vzdálenosti 30 km. A tak si pražské kluby vytvořily vlastní soutěž, která se hrála formou přátelských zápasů. V zápasech sice o nic nešlo, avšak tribuny byly vždy zaplněné. V této soutěži se Bohemia umístila na druhém místě za Slavii.

Na rok 1945 také připadlo čtyřicetileté výročí založení klubu. Proto se 2. února konal ve velkém sále pražské Lucerny slavnostní večer. Poté dne 14. února byly komisi prohlédnuty tribuny vršovického stadionu, aby se zjistily možné závady. Komise nakonec rozhodla o tom, že tribuna u pošty bude zvednuta, podbetonována a opětovně zastřešena. Bohužel tyto plány byly ještě týž den překaženy náletem na Prahu. Jedna bomba dopadla přímo na hrací plochu, kde vytvořila kráter a též zničila přilehlou tribunu (Obr. 7). Avšak již 28. února se zde mohl hrát přátelský zápas. Poslední válečný zápas tak odehráli Klokani dne 1. května proti SK Vršovice a vyhrávají 1 : 0.

Po osvobození republiky dochází k opětovnému návratu jména AFK Bohemians pro klub od Botiče. Úplně první zápas v osvobozené Praze sehráli Klokani dne 20. května 1945 proti SK Viktorii Vinohrady a vítězí 8 : 3. Na další zápas proti Viktorii Žižkov se přišlo podívat dokonce 10 tisíc diváků a zelenobílí opět vyhrávají, tentokrát 5 : 3. Výtěžky z těchto zápasů byly věnovány buďto postiženým ve dnech bojů ,nebo pozůstalým po padlých v Pražském povstání. Za stejným účelem byl sehrán dvojzápas na Letné, kde AFK prohrál se Spartou 3 : 4 a Slavia se představila proti Viktorii Žižkov.

Prvního úspěchu v osvobozené vlasti se tým AFK Bohemians dočkal na Slovensku v Banské Bystrici. Na úvodním ročníku turnaje o Pohár SNP získává tým první místo.

V první poválečné sezóně 1945 – 1946 se hraje liga ve dvou skupinách po deseti týmech. Ve skupině A se nakonec Bohemians umísťují na pátém místě. Nejlepším střelcem se poprvé stává Ferdinand Plánický se 14-ti brankami. V zimní přestávce absolvují hráči zájezd do Francie, kde z devíti zápasů prohrávají pouze jednou. Zajímavé bylo, že poprvé v historii se na zájezd dopravovali letecky a přemluvit některé hráče bylo velmi obtížné.

Velkého úspěchu v této sezóně dosahují dorostenci AFK, kteří vyhráli mistrovství Středočeské župy a dobyli titul župního mistra svazu. Z tehdejší líhně se tu objevují dobře známá jména Pavlis, Fišer, Bílek, Charouzd, Urban atd.

V roce 1946 je předsedou zvolen R. Lenk. Jeho dvouleté „funkční období“ se vyznačuje, kromě vcelku solidního účinkování v lize, mnoha zahraničními zájezdy. Klokani postupně navštíví Švédsko, Norsko, Belgii, Jugoslávii, opět Francii a dvakrát dokonce severní Afriku.

5.2.3 změny v systému soutěže i názvu, příchod Jiřího Rubáše

Ligová soutěž v ročníku 1946 – 1947 má opět jinou podobu. Hraje se v jedné skupině o čtrnácti účastnících a Bohemians obsazují pěknou pátou příčku. Nejvíce branek v lize zaznamenává Jugoslávec Golob 16, druhý Plánický 15. Klokani jsou také vybráni k reprezentaci republiky na světovém festivalu mládeže a studentstva.

V sezóně 1947 – 1948 se Bohemians, díky nešťastnému závěru, umísťují na čtvrté příčce, i když téměř celou sezónu byl tým na vedoucí pozici. Zdolali doma všechny tři největší kandidáty na titul - Spartu, Slavii i Bratislavu, ale přesto na vítězství chyběly tři body. V dolíčku se musel v té době hrát opravdu výborný fotbal, neboť na něj chodilo v průměru 15 000 diváků na jeden zápas! Nejlépe opět střílel Golob s 12 brankami.

Další ročník je opět jiný. Hraje se pouze podzimní část ligy (rok 1948), neboť se od nového ročníku, po rozsáhlých reorganizacích, přechází na systém jaro-podzim. V této soutěži se zelenobílí umístili na čtvrté příčce. Velkou zásluhu na tom má nový kanonýr Karel Tomáš, který je s 15 góly třetím nejlepším střelcem ligy.

Roku 1949 dochází k tomu, že všechny fotbalové kluby byly začleněny do sokolských jednot a nesly tak ve svém názvu na prvním místě slovo Sokol. V roce 1950 je Sokol nahrazen Závodní sokolskou jednotou a v roce 1953 jsou všechny civilní sportovní kolektivy zařazeny do „Dobrovolných“ sportovních organizací, které mají jednotné základní označení Tělovýchovná jednota a nesou názvy jednotlivých patronátních podniků národního hospodářství. Časté reorganizace, přejmenovávání apod., bohužel většinou v neprospěch fotbalu, se projeví nejen na návštěvnosti, ale divákům vzaly i větší přehled a jasnost.

V roce 1949 je tak vršovický klub přejmenován na Železničáři Bohemians. Bez ohledu na tuto změnu si v lize vedou skvěle a končí na třetím místě. Jiří Pešek je s 23 brankami druhým nejlepším střelcem ligy. Tehdejší kádr má toto složení: Pavlis –

Rubáš, Vedral – Fišer, Jíra, Havlíček, Martínek – Kvapil, Plánický, Tomáš, Žďárský, Pešek, Müller, Charouz. ⁷

Třetí místo si zopakovali i v následujícím roce. Avšak při troše štěstí se mohli radovat z mistrovského titulu, který byl jednoznačně na dosah. Přišli o něj až v posledním zápase ligy s Teplicemi. Zápas se pro pokládání trávy ve Vršovicích hrál na Čechii Karlín a Bohemians v něm pouze remizovali 1 : 1. Bohužel v lize měli pouze jednobodový náskok před NV Bratislava a Spartou Bratrství a remizou tuto výhodu ztratili. Na skóre tak skončili třetí, když oba týmy před nimi měly stejný počet bodů. Nejlepším střelcem se stal Müller s 15 brankami.

V další sezóně, tentokrát se liga jmenuje Mistrovství republiky, očekávají vršovičtí fanoušci od týmu nový útok na titul. Přichází však ohromný šok! Téměř stejný kádr hráčů dokázal získat pouze třináctou příčku a tým podruhé ve své historii opouští nejvyšší soutěž. A to i přesto, že Pešek patří k nejlepším ligovým kanonýrům s 15-ti brankami.

V druhé nejvyšší soutěži roku 1951 se udává několik změn. Na škvárovou plochu byl položen trávník a klub opět mění název. Samotní hráči projednávají přechod klubu do tělovýchovné jednoty největšího pražského podniku těžkého elektrotechnického průmyslu, Kolbenky ve Vysočanech, která tehdy nese název Stalingrad. Změna je odsouhlasena a do nové sezóny tak klub vstupuje jako Spartak Stalingrad, jelikož všechny kluby z této průmyslové sféry se nazývají Spartak. Sestup se odráží také v odchodu několika hráčů – Pešek odchází do Sparty, Pavlis a Dvořák do Dukly (tehdy ATK) a Charouz dává přednost hokeji.

Pokus o okamžitý návrat mezi elitu se však nepodařil. V druhé lize skončilo mužstvo druhé za pražským Dynamem (soudobý název pro SK Slavia) a postup se tedy nepodařil. Tým je pověřen reprezentací státu v Albánii, kde dvakrát prohrává 2 : 3 a 1 : 2. V další druholigové sezóně se však mužstvu daří a „Spartak“ postupuje zpět do první ligy, která má opět nový název – Přebor republiky. Ne však na dlouho. Od mužstva odchází trenér Lanhaus a trenérského žezla se pro ligovou sezónu v roce 1954 znovu

chopí Kuchyňka. Ale pod jeho vedením končí mužstvo od Botiče na posledním místě, což znamená opět sestup. Mužstvo nezachrání ani 13 branek útočníka Müllera, který obsadí druhé místo mezi nejlepšími ligovými střelci.

Ročník 1955 tak opět patří mezi druholigové. K velice důležité změně dochází na trenérském postu. Po Kuchyňkovi se trenérem stává do té doby aktivní hráč Jiří Rubáš, pozdější významná osobnost klubu. Postup se ovšem nepodaří, neboť díky horšímu skóre končí tým na druhém místě, a na postup tak nedosáhne. I tak je tento rok něčím významný. Dne 6. prosince 1955 bylo na stadionu v dolíčku poprvé použito umělé osvětlení, které bylo do té doby v republice pouze jedno a to na Strahovském stadionu. Liga se však pod ním hrát nemůže, neboť sportovně-technické normy svazu s něčím takovým nepočítají, a tak je vyzkoušeno při dvou přátelských zápasech.⁸

Sezóna v roce 1956, kdy se předsedou oddílu stává L. Hospr, dopadla hůře, než se očekávalo. Na jaře přišla velká herní krize, a i když se podzim povedl na výbornou, stačilo to pouze na čtvrté místo. Tento rok je však trenérem Rubášem ohlášeno koncem přebudování mužstva, kádr se tedy již stabilizoval. Do týmu přicházejí nadějní mladíci, např. Kos, Pohůnek, Mottl, ale i starší zkušení hráči ze Slavie či Sparty, např. Ipser, Hubálek, Trčka, Menclík či brankář Houška.

Výsledkem je v dalším ročníku návrat do nejvyšší soutěže. Tato sezóna (1957 - 1958) se hraje tříkolově, aby byl umožněn návrat k systému podzim – jaro. První místo v druholigové soutěži tak znamená postup zpět. Mužstvo, které trenér Rubáš vhodně sestavil, vsadil nejen na bojovné mladíky, ale i na zkušené hráče, lákalo svoji hrou na stadion do Vršovic průměrně 8500 diváků na zápas, což je, nejenom na druhou ligu, opravdu vysoká návštěvnost a svědčí o kvalitě předváděného fotbalu.

Před novou sezónou, opět prvoligovou, absolvují Klokani zájezd do SSSR, kde mají vyrovnanou bilanci – dvakrát vyhrájí a dvakrát prohrají. „Odložení“ hráči Sparty a Slavie hrají v lize výborný fotbal a deváté místo je na nováčka soutěže úspěchem. Střelcem týmu je Kopsa s 9-ti brankami. Ročník 1958 – 1959 byl úspěšný též po

hospodářské stránce. Přebytkové peníze se investovaly do vršovického stadionu. Začala výstavba koupelen, byl zaveden plyn, hřiště bylo nově oseto.

Ročník 1959 – 1960 zahájilo mužstvo z Vršovic na zájezdu v Turecku, kde z pěti zápasů pětkrát vyhráli. V lize získávají Klokani 12. místo. Velkou posilou je pro kádr příchod Josefa Píši. Předváděný fotbal je velmi atraktivní, což potvrzují vysoké návštěvy na stadionu (Obr. 8). V duelu se Slávií se, za stavu 3 : 3, dokonce znovu protrhly bariery a zápas musel být znovu opakován na hřišti Sparty s výsledkem 1 : 1. Nejvíce branek zaznamenal opět Kopsa – 8. Úspěšně si vedou také dorostenci, kteří ve finále o mistra Československa prohrávají s košickou Lokomotivou 1 : 2.

V zimě téže sezóny, konkrétně 28. prosince 1960, odlétají hráči na druhý dlouhodobý zájezd do Jižní a Jihovýchodní Asie. Podnikli tak další velkou zámoceanskou cestu, která trvala takřka jeden a půl měsíce. Mužstvo zde sehrálo celkem 14 zápasů, ve kterých třináctkrát zvítězilo a pouze v posledním s reprezentací Barmy remizovalo 0 : 0. Poražená mužstva pocházela z Cejlonu, Indonésie, Kambodži, Singapuru a již zmíněné Barmy.

V další sezóně pod názvem Spartak Stalingrad získává tým sedmou příčku. Ve vynikající formě hrají Kos, Mottl, Král, Hubálek, Píša, Trčka. Navíc přichází jedna z největších domácích nadějí František Knebort ze Slavoje Vyšehrad. Klubovým králem střelců se poprvé stal Píša s 10-ti brankami. Tým také debutuje ve Středoevropském poháru, ale bez většího úspěchu.

Další ročník prvoligové soutěže (1961 – 1962) potvrzuje klub kvalitní výsledky z minulých let. Po skončení sezóny figuruje na čtvrtém místě. Tři body je dělí od druhého místa, které jim uniklo v posledním zápase, kdy doma prohrávají brankou z 87. minuty. Střelcem týmu je opět Kopsa s 11-ti brankami, Knebort a Píša vstřelili po 10-ti brankách. „Ačkoli jádro sestavy Bohemians tvoří hráči, kteří předtím na Letné nebo v Edenu nenašli trvalé uplatnění, pod vedením Jiřího Rubáše dozrál v dolíčku tým, na který si chodí fanoušci obou „S“ léčit bolavá fotbalová srdce...“⁹

5.2.4 Za posledních 13 let mění klub potřetí název. Spartak Stalingrad byl odvržen a nahrazuje ho TJ ČKD Praha, tedy podnik, ke kterému patřila továrna „Stalingrad“. Vladimír Kos, po postupu reprezentace na MS v Chile ze základní skupiny, odlétá za týmem, kde už s výpravou pracuje další vršovický zástupce Dr. Václav Jíra v roh technického vedoucího. Poměrně úspěšný ročník kalí úmrtí vršovické legendy Karla Káši Bejbla v pouhých 56 letech.

V letní přestávce před dalším prvoligovým rokem klub vstupuje do Rappanova poháru. Jedná se o mezinárodní klubovou soutěž, ale hráčům TJ ČKD Praha se v ní moc nedařilo. Mezi nejlepšími střelci ligového ročníku má vršovický celek hned dva hráče – Kneborta s 14-ti a Píšu s 12-ti brankami. Proto také získává šestou příčku, když v závěru soutěže výhrou 1 : 0 nad Dynamem Praha posílá tento celek do druhé ligy. Trenér Jiří Rubáš omlazuje tým, přichází mj. Petr Packert. V zimní přestávce této sezóny byla naplánována další zámořská cesta, tentokrát do Jižní Ameriky. Avšak díky vyhrocené politické situaci v Karibské oblasti se nakonec cestovalo pouze do Itálie.

V ročníku 1963 – 1964 se z klubu vytrácí pohoda. Na určitý čas odchází trenér Rubáš (do Motorletu) a na jeho místo nastupuje Dr. Jíra. Od jedenáctého kola je však opět u kormidla Jiří Rubáš. Některé opory mají v úmyslu skončit, některé chtějí přestoupit a mladí hráči nemají dostatek zkušeností. Kos pod nátlakem odchází do Sparty, Píša do Slavie, končí Houška a Trčka a výsledkem je desáté místo. V této sezóně se však dosahuje diváckého rekordu. Na domácí zápas se Spartakem Sokolovo (soudobý název pro Spartu) se přišlo podívat 40 tisíc diváků. Svědkem utkání však nebyl vršovický dolíček, ale sousední Eden, který si vedení TJ ČKD Praha propůjčilo od Dynama. Bohemians a Slavia, která se z Letné musela přestěhovat do vršovického Edenu, jsou od roku 1953 sousedy, které od sebe dělí pouhé dvě tramvajové zastávky. Velkou novinkou pro fanoušky, kteří navštěvovali utkání pražských ČKD, bylo vydávání programu ke každému zápasu s příznačným názvem podle části sezóny ligového ročníku (např. Podzim 1963).

Sezóna 1964 – 1965 se stává velmi paradoxní. Šedesát let od založení klubu je „oslaveno“ sestupem do druhé ligy. Novými tvářemi v mužstvu jsou Jarabinský, Hnízdo, Tromba, Šimek Ředina, Hák a Kolman, ale týmu schází sehraň, což se nepříznivě projevuje na výsledcích. Po podzimní části soutěže odchází trenér Rubáš, jenž je nahrazen M. Kupsou. Klokani též podnikají těžký zájezd do Anglie, kde ale všechna tři utkání utkání prohrávají. Do jarní části nastupují zelenobílí ještě s jednou podstatnou změnou, a to s novým názvem. „Výroční konference odhlasovala „nový“ název oddílu, jakousi symbiózu minulosti s přítomností – TJ Bohemians ČKD Praha.“¹⁰ Na jaře ještě dochází opět k trenérské změně. Kupsa je nahrazen trenérem dorostu Pařízkem. Ani to však nepomohlo a Bohemians se umísťují na třinácté příčce, která znamená sestup z předposledního místa.

V dalším ligovém ročníku tedy Bohemians v první lize scházejí, ale jedná se pouze o jednoroční absenci. Suverénním způsobem přehrávají zpočátku všechny své druholigové soupeře. Také v Československém poháru, který se začal hrát od sezóny 1960 – 1961, postupují až do semifinále, kde jsou na jaře vyřazeni Duklou až na penalty. Ovšem v druhé polovině podzimu se již mužstvu tolik nedaří a po podzimní části soutěže klesají až na třetí místo. V zimní přestávce se k týmu vrací trenér Rubáš, i když za Pařízka se uhrálo asi víc, než se čekalo.

Na jaře se v dolíčku opět svítí. Tajemník oddílů Ladislav Šmolík má nesmírný podíl na zajištění modernizace umělého osvětlení, které splňuje evropské parametry a ve své době nemá v republice konkurenci. K šedesátému výročí klubu zaslal pozdrav např. nejlepší světový fotbalista Pelé.

Jarní část soutěže byla velmi zamotaná. O jednom postupujícím (druhý postupoval ze skupiny B) rozhodlo až poslední kolo a přímý souboj SK Kladna a Bohemians. Brankami Horáka a Kolmana vítězí zelenobílí na Kladně 2 : 0 a po roční přestávce budou opět prvoligoví. Na rozhodující zápas do Kladna přijelo podpořit hráče údajně na pět tisíc fanoušků!

V první lize se Klokani i přes velké problémy udrželi. Sezónu končí na 11. místě, což je po předchozích sestupech považováno za úspěch. Během zimní přestávky se v zelenobílém dresu objevily tři posily: Bohatý, Ivančík Findejs, kteří však na vše nestačili. S trenérem Rubášem začíná spolupracovat bývalý reprezentant Svatopluk Pluskal a v ligovém zápase s Teplicemi debutuje v devatenácti letech Antoním Panenka. Nejvíce branek vstřelil Petr Packert a to šest. Pro fanoušky, kteří navštěvovali domácí zápasy je stále vydáván program, který poprvé od této sezóny nese název Klokán.

Spokojenost z předchozího jedenáctého místa v nové sezóně rychle prchá a Klokani obsazují poslední 14. příčku. To však nemělo být sestupové. Liga se totiž měla rozšířit na 16 účastníků, aby byla zvýšena úroveň československého fotbalu. Neměl tedy nikdo sestupovat z nejvyšší soutěže, pouze dva týmy měly postoupit z nižších soutěží. Slovenské kluby však návrh odmítají a tak klub sestupuje do druhé ligy. Znovu odchází trenér Rubáš a jeho místo zaujímá „Svátá“ Pluskal. Nejlepším střelcem se Stefan Ivančík s 8 brankami.

Velice příjemné je zvolení Dr. Václava Jíry do exekutivy UEFA. Během této sezóny také dochází ke změně ve vedení klubu, novým předsedou oddílu kopané se stává Vilém Danzig. Stínem je úmrtí zakladatele mládežnického fotbalu v Bohemians „táty“ Jana Honejska. Na podzim 1967 muselo být znovu zrekonstruováno umělé osvětlení, ale pod novými reflektory se Klokani dlouho neohřáli. Z havarijních důvodů musela být stržena stará tribuna a během jara 1968 se začalo s výstavbou nové. Proto se domácí zápasy na jaře již odehrávají na Julisce (stadion Dukly Praha v Dejvicích).

5.2.5 v druhé lize, střídání trenérů, nová tribuna

Druholigovou soutěží se podaří hráčům pod vedením trenéra Pluskala projít celkem v pohodě a na konci sezóny tak můžou oslavit postup do první ligy, která již byla skutečně rozšířena na 16 týmů. Jedinou komplikací v cestě za postupem je absence domácího hřiště. Domácí zápasy se totiž hrály buď na Viktorii Žižkov nebo na Slavii v Edenu.

Do prvoligové sezóny 1969 – 1970 nastupují Bohemians s novou kostrou týmu, kterou tvoří odchovanci Packert, Panenka, Vejvoda a Jarkovský. V brance se objevuje Ledecký. A výsledek? Opět sestup. Klokani končí až na posledním místě tabulky, když dokázali ze třiceti zápasů pouze třikrát vyhrát. Zde se ukázalo, že neustálé hostování po pražských stadionech (hrálo se i na Letné) nemůže nahradit domácí prostředí, které je důležitým předpokladem pro úspěšné výsledky v těžkých zápasech. Samozřejmě na vině jsou i hráči, kteří neměli dostatek zkušeností a vedení, kterému se nepodařilo vhodně doplnit tým.

Trenérem pro druhou ligu se stává M. Mádr. Ta již od minulé sezóny měla pouze jednu skupinu. Jedním z radostných okamžiků druholigových let je otevření nové tribuny a tím pádem návrat do domácího prostředí. Dne 1. září 1970 byla slavnostně otevřena nová tribuna pro 3 028 sedících diváků, kdy v přátelském zápase hostili Klokani reprezentační tým Československa. Návrat na domácí půdu však nepřinesl očekávané výsledky. Čtvrté místo bylo velkým neúspěchem.

Pěkný stadion s umělým osvětlením, který by si zasloužil prvoligovou atmosféru, zůstal i pro další sezónu druholigový. Podzimní část dalšího ročníku dopadla ještě hůře než předchozí. Klokani prezimovali až na nelichotivém sedmém místě. V průběhu podzimu odstoupil na vlastní žádost předseda oddílu Danzig a jeho funkci převzal Jaroslav Típek. Trenér Mádr, jenž vedl celou zimní přípravu, požádal před zahájením druholigového jara o uvolnění ze své funkce a jeho místa se ujal šéftrenér mládeže J. Žďárský společně s O. Vojáčkem. Velkou ztrátou pro jaro bylo zranění vycházející hvězdy Antonína Panenky. Před začátkem této sezóny se o něj vehementně

zajímala Sparta, avšak zůstal v dolíčku. Jeho zranění při zápase na zimním turnaji Tatry Smíchov bylo velmi vážné. Kousek škváry, jenž se mu dostal do oka, mohl způsobit i oslepnutí na jedno oko. Proto se na jaře vůbec na hřišti neobjevil. Konečné umístění na pátém místě tak jednoznačně odpovídalo předváděným výkonům na hřišti.

Před novým ročníkem druhé ligy se klub posílil na dvou nehráčských postech. Novým trenérem se stal Bohumil Musil a do vedení, na místo sekretáře, byl angažován Jaroslav Houška. Úkolem pro sezónu 1972 – 1973 bylo stabilizovat kádr, který by již neměl neustále pendlovat mezi první a druhou ligou a samozřejmě postup (Obr. 9). Do Bohemians se po sedmi letech vrátil Knebort, po roce Ivančík a trénovat začal i vyléčený Panenka. Před zahájením ročníku byli zelenobílí na zájezdu v kolébce fotbalu Anglii, kde dosáhli uspokojivých výsledků. Ve druhé lize jsou po podzimní části na prvním místě. Jaro již tak úspěšné není, ale na postup z druhého místa za Interem Bratislava to bohatě stačí.

Ročník 1973 – 1974 byl tedy již opět prvoligový a všichni doufali, že tak bude na dlouhou dobu. Klokani začínají nejvyšší soutěž ve velkém stylu a po výhře 5 : 0 ve třetím kole nad Baníkem Ostrava jsou považováni za nejlepší tým z české metropole. Mezi posilami se výborně ukazují Prokeš, Mastník, Jelínek či Loukota. Jaro již tak vydařené není, což je zapříčiněno dalším zájezdem, který hráči v zimní přestávce absolvovali. A tak dvanácté místo je za daných okolností úspěchem. Nejlépe střelí Knebort a Panenka s devíti zásahy. Hráči Jarkovský a Panenka také poprvé reprezentují.

Mužstvo od Botiče se totiž potřetí ve své historii vydává v zimní přestávce na dlouhodobý zájezd. Tentokrát je jejich cílem Jižní a Střední Amerika. Bohemians zde sehráli deset zápasů, ve kterých nebyli ani jednou poraženi. Svá utkání sehráli v Kolumbii, na Guadeloupe, Martiniku a Haiti. Jednoznačně nejlepším hráčem zájezdu se stal Antonín Panenka.

5.2.6 80. léta, geniální Antonín Panenka, čekání na titul

Další sezóna 1974 – 1975 byla velice úspěšná. Klokani totiž dosáhli až na třetí místo, které jim umožnilo vstoupit mezi evropskou elitu. Třetím místem se totiž klub kvalifikoval do poháru UEFA. Bohemians mohli být dokonce druzí, ale to by nesměli v posledním kole prohrát v zachraňujícím se Třinci 0 : 5. Ten se díky lepšímu skóre zachránil na úkor pražské Sparty a tento zápas je spojen především s „nečestným“ způsobem porážky. I přes to na „Bohemku“ chodí diváci v hojném počtu. Jejich myšlenky se po letech střídání první a druhé ligy upínají spíše k boji o titul a tak není divu, že na domácí utkání chodilo v průměru více než 9 tisíc.

V roce 1975 slaví klub své sedmdesátiny, které oslaví mezinárodním turnajem za účasti Torpeda Moskva a Gorniku Zabrze. Dále podnikli zájezd do Egypta. Zúčastnili se Interpoháru, letního turnaje pro evropské kluby, které se umístili v popředí svých ligových soutěží. Bezbrankovému zápasu v Káhiře proti místnímu Nacionalu přihlíží neuvěřitelných sto tisíc diváků (Obr. 10).

V následující sezóně klub poprvé v historii vstoupil do Poháru UEFA. Los mu přidělil maďarský klub Honvéd Budapešť, kterým jsou hned v úvodním kole vyřazeni. Ligová sezóna, oproti té minulé, tak úspěšná není. Hráči nedokázali navázat na výborné výkony z minulé sezóny a nakonec končí na devátém místě a postup do Poháru UEFA se tak neopakuje. V ročníku mají zajímavou bilanci 10 výher, remíz i porážek. Nejlepším střelcem je opět Panenka s 15-ti brankami.

Liga je však ve stínu ME v Bělehradě, na kterém získává československý tým zlaté medaile. Jednu z hlavních rolí na turnaji hraje vršovický odchovanec a tahoun ligového týmu Antonín Panenka. Nezapomenutelným momentem je jeho rozhodující penalta, kterou ve finále překonává brankáře tehdejší NSR Seppa Maiera.

Do nové sezóny 1976 – 1977 nastoupili Bohemians již bez Packerta a Kozinky, za které přišli dva talentovaní brankáři Zdeněk Hruška a Vladimír Borovička. Do mužstva přichází nově i Přemysl Bičovský, Vankovič, Bouška, Roubíček a z vlastního

dorostu Kotrba. Během sezóny s aktivní činností končí hráči Knebort, Ledecký, Ivančík a Jílek, a tak není divu, že na Klokany čeká pouhé deváté místo. V zimní přestávce Bohemians znovu cestují. Cílem je již podruhé Střední Amerika, kde hostují v Guatemale a Kostarice. Nejlepší střelcem je opět Panenka s 15-ti brankami.

5.2.7 **trenér Pospíchal, odchod Panenky, konečně titul**

Dříve než byl rozehrán další ligový ročník, došlo v Bohemians ke dvěma významným změnám. Trenérem se v letní přestávce stává Tomáš Pospíchal a hráčskou posilou se stává Karol Dobiáš. Navíc ze základní vojenské služby se vrací Klouček. Pospíchal navázal na Musilovu práci a nadále pokračuje v započaté přestavbě mužstva. Letní soustředění tráví hráči netradičně v Holandsku a vedení si od toho slibuje větší stmelení kolektivu. Na konci sezóny je z toho pouze průměrné šesté místo. Až do roku 1985 je to nejhorší klubové umístění v lize pod vedením trenéra Pospíchala, a je to také jediný Pospíchalův ročník ve kterém, s asistentem Josefem Zadinou, nepřivedl celek do Evropy. Nejlepším střelcem je opět Antonín Panenka s 11-ti brankami. Stínem na vcelku povedené sezóně je úmrtí mezinárodního tajemníka klubu Erika Rodka při Interpoháru v německém Duisburgu.

V ročníku 1978 – 1979 se podaří sehnat další významné posily. V klubu se představují Vladimír Hruška, Jaroslav Němec a Jiří Ondra což dává naději v očekávání úspěšné sezóny. Bohužel během letní přípravy vážně onemocní trenér Pospíchal, kterému se poprvé ozvalo jeho nemocné srdce. Mužstvo tak vede asistent Josef Zadina, kterému pomáhá Ledecký, který byl asistentem již za trenéra Musila. V Interpoháru, ve kterém zelenobílí opět startují, obsazují druhé místo ve skupině. Ale především v podzimní části soutěže se Bohemians velice daří. Mužstvo odehrálo 12 kol bez prohry, což je klubový rekord, a přezimuje na prvním místě v tabulce s náskokem čtyř bodů. Pospíchal přebírá mužstvo tři kola před koncem podzimní části soutěže, ale brzy

na jaře je opět operován a skutečné práci v klubu se může věnovat až od dubna 1979. Čtvrté místo, které po dokončení ročníku Klokani obsadí, znamená jak účast v Interpoháru, tak především v Poháru UEFA. Nejlepším střelcem tentokrát není Panenka, ale Pavel Klouček s 10-ti brankami.

Velkou posilou pro ročník 1979 – 1980 se stává Stanislav Levý. V Interpoháru Bohemians vyhrávají skupinu, ale v Poháru UEFA mají za soupeře slavný Bayern Mnichov, přes který, po výsledcích 0 : 2 doma a 2 : 2 v Mnichově, nepostupují. V podzimní části ligy Bohemians opět kralují a stávají se podruhé za sebou podzimním mistrem. Na jaře se však díky obrovské marodce podaří získat „pouze“ třetí místo. Ale i to zajišťuje místo v Poháru UEFA pro další sezónu. Ve finále Českého poháru (hraje se odděleně Český a Slovenský pohár a vítězové se střetnou ve finále poháru Československého) prohrávají se Spartou 1 : 1 a 2 : 4 po prodloužení.

Do sezóny 1980 – 1981 nastupují zelenobílí se změnami v kádru. Po třinácti letech končí Mírek Valent, ale největší předsezónní změnou je odchod Dobiáše do belgického Lokerenu. „Většinou jsme hráli na podzim v této sestavě: Zd. Hruška – Jakubec, Prokeš, Bičovský, Ondra (Rosický) – Panenka, Chaloupka, Koukal – Němec, Čermák, Mičinec, pendlovali Levý, Tábor, Roubíček, zaskakoval Kotrba.“¹¹ Přípravu absolvovali hráči v cizině. Tentokrát ve Francii, Španělsku, Portugalsku a NSR, kde deklasovali Werder Brémy 5 : 1. Také prochází úspěšně skupinou v Interpoháru. V Poháru UEFA si Bohemians v prvním kole poradili se španělským Sportingem Gijon, avšak anglický Ipswich Town (pozdější vítěz této soutěže), na který narazili ve druhém kole, byl nad jejich síly. Venku sice prohrávají 0 : 3, ale po domácím vítězství 2 : 0, byli pouhý gól od prodloužení. V lize se na podzim umisťují na čtvrté pozici.

V zimní přestávce dochází k obrovskému oslabení mužstva, neboť k 1. lednu 1981 přestupuje do Rapidu Vídeň legenda z Ďolíčku Antonín Panenka, který byl v tom roce také zvolen Fotbalistou roku. Na stadionu se k tomuto odchodu odehraje rozlučka v podobě přátelského zápasu mezi oběma týmy a utkání sleduje beznadějně vyprodaný Ďolíček.

Ale i bez něho ukázalo mužstvo sílu a končí na celkovém třetím místě v lize, což znamená další start v pohárové Evropě. V Českém poháru se klub dostává do finále, ale opět v něm prohrává, tentokrát s Duklou Praha po výsledcích 3 : 2 a 1 : 3. Přemysl Bičovský střílí svůj 100. ligový gól a společně s Jakubcem se také objevuje v reprezentaci. Tentokrát se nejlepším střelcem stává Tibor Mičinec s 10-ti brankami.

Do ročníku 1981 – 1982 vstupují Klokani s cílem konečně dosáhnout na ligový titul. V Poháru UEFA se jim ale moc nedaří a jsou v prvním kole vyřazeni španělskou Valencií. Po vydařené podzimní části končí na druhém místě, ale po slabším jaru, před kterým posílil tým Jiří Sloup z Plzně, končí na třetím místě. Po dlouhé době však získává klub nějakou trofej v podobě vítězství ve finále Českého poháru nad Duklou Praha 4 : 0. Ve finále Československého poháru hrají Klokani se Slovanem Bratislava nerozhodně 0 : 0, ale na penalty je lepší soupeř. Nejlépe v této sezóně střílí Pavel Chaloupka, který dává 9 branek. Po neúspěchu národního týmu na MS ve Španělsku je většina hráčů Bohemians povolána do reprezentace. Na jeden ze zápasů je v nominaci dokonce 12 hráčů Bohemians. V jedenáctce roku figuruje z vršovického klubu šest hráčů.

A přichází nejúspěšnější rok v osmdesátileté historii klubu. Sezóna 1982/1983 se nese ve znamení úspěchů a na jejím konci je vytoužený mistrovský titul! Ale popořadě. V letním Interpoháru vyhrávají Klokani skupinu, když např. vítězí v Řecku nad athénským Panathinaikosem. Do ročníku odstartovali vršovičtí s chutí a v šestém kole se poprvé dostávají na první místo v tabulce, ze kterého je již nikdo nedokáže sesadit. Výborné výsledky podpoří i atraktivní hrou, o čemž svědčí více než 10-ti tisícové návštěvy na stadionu.

V Poháru UEFA přehrávají zelenobílí postupně rakouskou Admiru/Wacker, francouzský St. Etienne, švýcarský Servete Ženeva a skotský Dundee United, a jako první československý tým se probojovali do semifinále Poháru UEFA. V něm jsou vyřazeni velmi silným belgickým Anderlechtem Brusel. Také v Českém poháru se daří. Až ve finále prohrávají s Duklou Praha po výsledcích 1 : 1 a 1 : 2.

Hráči Bohemians musí tuto sezónu zvládnout mnoho těžkých zápasů – „Tento rok je pro Klokany bláznivý, většina hráčů pendluje mezi ligou, domácím pohárem, Pohárem UEFA a reprezentací. V té se postupně octne celá jedenáctka mistrovského týmu: Hruška – Jakubec, Prokeš, Bičovský, Ondra – Chaloupek, Zelenský, Sloup, Levý – Němec, Čermák“.¹²

V mistrovské sezóně také překvapivě dochází ke změně na trenérské lavičce. Odchází trenér Pospíchal, ač jeho smlouva platila ještě dva roky, a na post hlavního trenéra se z místa asistenta posune Josef Zadina, jemuž je přislíbena dvouletá smlouva. Jenže po padesáti dnech se na trenérský můstek vrací znovu Pospíchal, Zadina si bere dovolenou a potom odchází do Slavie. I přes tyto trenérské rošády mužstvo ukázalo svoji sílu, soudržnost a schopnost hrát pod jakýmkoliv trenérem.

Ale přes to všechno: „... – v 18.48 hod. rozhodčí Krchňák pískl konec a událost, na níž čekaly celé zelenobílé generace přes tři čtvrti století, se definitivně stala skutkem. Po Slavii, Spartě, Viktorii Žižkov, Slovanu Bratislava, Dukle Praha, ČH Bratislava, Spartaku Hradec Králové, Trnavě, Zbroj. Brno a Baníku Ostrava se Bohemians stali 11. týmem v historii československé kopané, který si mezi trofeje zařadí mistrovský titul.“¹³ Střelcem je s 19-ti brankami Pavel Chaloupek. Je to prozatím jediný ročník, kdy se nejlepší klubový střelec, stal rovněž nejlepším kanonýrem ligy.

Po oslavách a dovolené začala hráčům příprava na další ligový ročník. Místo Pospíchala, který přechází do funkce předsedy oddílové trenérské rady, je znovu angažován Jiří Rubáš, jemuž dělá asistenta Ivan Kopecký. Z klubu odchází Bičovský, místo kterého jsou získáni Belák a Janečka. Účinkování v Interpoháru je opět úspěšné a zelenobílí vyhrávají svoji skupinu. Ještě před začátkem jara jsou na stadionu ve Vršovicích namontovány turnikety, které v té době mají na svých stadionech pouze Slovan Bratislava a Baník Ostrava.

Poprvé také Klokani startují v Poháru mistrů. V prvním kole přehrávají turecké Fenerbachce Istanbul 4 : 0 a 1 : 0, ale v kole druhém nestačí na Rapid Vídeň a po domácí výhře 2 : 1 v odvetě prohrávají 1 : 0 a jsou vyřazeni. Před tímto kolem složil

funkci trenér Rubáš, což se možná na výsledku projevilo, a jeho místo znovu zaujal Pospíchal.

V ligové tabulce se zelenobílí nakonec umisťují na třetím místě v tabulce, díky kterému opět získávají možnost startovat v Poháru UEFA. Po třetí za sebou je nejlepším střelcem Pavel Chaloupka, tentokrát vstřelil 9 branek.

V přípravě na sezónu 1984 – 1985 vyhrávají Bohemians již po několikáté skupinu Interpoháru. V hráčském kádru dochází k omlazení a změnám. Novými hráči jsou Kukučka, Tymich, Zetek a Škoda, na jaře pak Šajtar, Ščasný, Vandas a Matejček. Ligový podzim týmu vychází a přezimuje jako podzimní mistr. V prvním kole Poháru UEFA postupují Bohemians přes kyperský Apollon Limassol, ve druhém dokonce vyřadí nizozemský Ajax Amsterdam (venku prohra 0 : 1, doma stejná výhra a o postupu Bohemians rozhodnou pokutové kopy). Pohárovou stopku jim vystavují hráči anglického Tottenhamu Hotspur (0 : 2 a 1 : 1). Na jaře však hráči Bohemians za svými podzimními výkony zaostávají a nejsou schopni zastavit mocně finišující Spartu. Přesto jsou stejně jako v roce 1950 malý kousek od získání titulu. O něm totiž rozhodl až poslední ligový zápas. Ve velmi diskutabilním utkání se slovenskou Trnavou, ve kterém stačí Klokánům k získání titulu pouhý bod, však prohrávají 0 : 1. A tak se na skóre stává mistrem Sparta a zelenobílí končí na druhém místě. Podobnou příležitost k získání titulu, už od té doby hráči Bohemians neměli. Nejvíce branek tentokrát zaznamenal Petr Janečka a to 16.

V roce 1985 slaví klub 80-ti leté výročí a jako dárek si dává otevření sportovního areálu Hagibor, který má sloužit především zelenobílé mládeži. V komplexu se nachází nejenom sportoviště pro fotbalisty, ale i pro jiné druhy sportů.

Sezóna 1985 – 1986 moc úspěšná není. V letním Interpoháru nenavázali Klokani na své předchozí úspěchy a obsadili až třetí místo ve skupině. V poháru UEFA vyrazují v úvodním kole maďarský Raba ETO Győr. Bohužel odvetný zápas se místo v Dolíčku musí odehrát 250 km od Prahy kvůli nepřístojnostem diváků z minulého kola Poháru. Po prodloužení vítězí Bohemians 4 : 1, když první zápas prohráli 1 : 3. Ve

druhém kole přidělil los mužstvu velmi silný 1. FC Köln z Německa. Ten již cestu klokánů Pohárem UEFA ukončuje.

Na dřívější poměry se vršovickému klubu nedaří ani v lize. Přichází sice noví hráči Válek, Rosa, Chlpík či Bilas, ale na konci sezóny zelenobílí obsazují v první lize až páté místo. Tím pádem poprvé po sedmi letech budou Klokani scházet v pohárové Evropě. A tak jediným úspěchem je vítězství na zimním turnaji Tatry Smíchov. To už však do chodu klubu začínají zasahovat mimofotbalové záležitosti a ve vzduchu jsou „cítit“ budoucí problémy a následný pokles výkonnosti.

5.2.8 vyšetřování, ústup ze slávy, „porevoluční“ sezóny

Pro sezónu 1986 – 1987 si vedení klubu stanovilo za cíl umístit se v lize do třetího místa. Dochází ke změnám v kádru, odchází Borovička, Koukal, Marčík, Kukačka a Jakubec. Také na stadionu se pracuje, budováno je nové osvětlení. Přesto se trenéru Pospíchalovi a novému asistentovi Jelínkovi podaří s hráči obsadit předpokládané umístění na třetím místě. Tuto sezónu se také Bohemians účastní v Itálii Středoevropského poháru, kde ve finále prohrávají s domácím týmem Ascoli.

Na jaře 1987 začíná ve fotbalovém klubu TJ Bohemians ČKD Praha vyšetřování, které se týká tzv. černých fondů. Členové vedení tráví většinu času při výsleších na policii a hráčům jsou odebrány cestovní pasy. Vyšetřování se táhne dva roky a konečný rozsudek je vyřčen až v březnu 1989. Avšak atmosféra v klubu je po celou dobu velmi napjatá, na hráče je vyvíjen velký psychický tlak, a tak není divu, že se Bohemians v následujících dvou sezónách již neobjevují na špici prvoligové tabulky.

Hned následující sezóna 1987 – 1988 je toho jasným důkazem. Navíc dochází k nečekané změně na místě trenérů. Tomáš Pospíchal odchází do Slavie, asistent Jelínek putuje do Chebu, kde střídá Dušana Uhrina, který zaujímá trenérský post u Botiče. Jeho asistentem je jmenován Ledecký. Ke změně dochází i ve vedení klubu. Vyšetřovaného Tipka střídá Bohumil Jedlička.

I na trávníku se nedaří. První neúspěch přichází v letním Interpoháru, kde obsazují Klokani až poslední místo ve skupině. Druhý se dostavuje v Poháru UEFA, kde jsou zelenobílí vyřazeni hned v prvním kole belgickým Beverenem. A liga? Až dvanácté místo je odrazem změn, rozporů uvnitř klubu a policejního vyšetřování. Slabou náplastí na nepovedenou sezónu je 14 branek Pavla Chaloupky a rekonstrukce dřevěného ochozu na tribuně u Vršovické ulice (dřívější třída SNB – pozn. aut.).

Sestup výkonnosti pokračuje i v sezóně 1988 – 1989. Navíc opět dochází k velké obměně kádrů. Z minulých úspěšných sezón zůstává pouze Chaloupka, který ale v průběhu sezóny také odchází, a Z. Hruška. O bývalých výkonech hráčů si můžou fanoušci klubu pouze vyprávět, neboť cílem klubu je vyřešit generační problém a vybudovat perspektivní mužstvo. Tento těžký úkol se nepodařilo splnit, jak trenérovi Zadinovi, který se po podzimní části soutěže dostal do sporu s vedením TJ a následně byl propuštěn, tak Ledeckému, který se na místo hlavního trenéra posunul po odvolání Zadinovy, z místa asistenta. Nováčci v kádru se rekrutují téměř výhradně z vlastní mládežnické základny a tak čtrnácté místo, a tím pádem záchranu v soutěži, se podaří udržet až v posledním kole. Taktéž zachraňující se Plzeň totiž prohraje na Slavii a zelenobílí tak zůstávají na její úkor v první lize i pro následující sezónu.

Vyšetřování trestné činnosti, které v klubu proběhlo, bylo ukončeno a předáno justici. Proto dne 27. února 1989 bylo před trestním senátem Obvodního soudu pro Prahu 10 zahájeno hlavní líčení s funkcionáři a hráči oddílu kopané TJ Bohemians ČKD Praha. Obžalováno bylo 26 osob, mezi nimi i bývalý předseda oddílu J. Típek a bývalý sekretář Zdeněk Svoboda. Bývalé vedení bylo obviněno z toho, že mezi lety 1977 až 1987 získávalo prostředky k platbám, které byly v rozporu s platnými předpisy (směrnice ÚV ČSTV – pozn. autora) a vytvořili ze získaných prostředků nevidovaný

finanční fond – tzv. černý fond. Devatenáct bývalých i současných hráčů bylo obviněno z toho, že dostali určitou částku za přestup či za setrvání v oddíle. Rozsudky byly vyneseny 17. března 1989. Někteří hráči byli zproštěni obžaloby, na některé se vztahovala amnestie prezidenta republiky. Ostatní byli odsouzeni k podmíněným či peněžním trestům. Funkcionářům byly vyměřeny tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem a zákaz činnosti výkonu všech funkcí v ČSTV na pět let. „Při stanovení výše trestů bývalým funkcionářům soud konstatoval, že vytvářením černého fondu nevznikla žádná škoda na majetku v socialistickém vlastnictví, neboť tyto prostředky neopustily sféru. Soud přihlédl m.j. k poměrům čs. kopané, které trestnou činnost bývalých funkcionářů spíše snižují a které se dopouštějí funkcionáři většiny – ne-li všech fotbalových oddílů nejen 1. ligy, ale i ostatních fotbalových soutěží.“¹⁴

Do sezóny 1989 – 1990 vstupovali hráči Bohemians jako jedni z adeptů na sestup. Do týmu se sice ze zahraničního angažmá vrátil držitel titulu z roku 1983 František Jakubec, ale kádr tvořený převážně vlastními odchovanci, především Petr Kouba, Michal Petrouš či Janů, se neměl pohybovat na předních místech v ligové tabulce.

V listopadu 1989 byla ligová soutěž přerušena, neboť fotbalisté vyhlásili stávkou. Hráči a vedení TJ Bohemians ČKD Praha vydali prohlášení, které vyjadřovalo nesouhlas s postupem pořádkových sil při zásahu proti demonstraci studentů dne 17. listopadu 1989. Na jaře roku 1990 dochází také ke změně v názvu oddílu. Přestává v něm figurovat zkratka ČKD, protože tento závod od počátku roku přestal s finanční podporou zelenobílého klubu.

A tak umístění na čtvrtém místě se může pokládat za malý zázrak. A bohužel to je na dlouhé roky poslední umístění, nad kterým se vršovický fanoušek může zaradovat. Nejlepším střelcem byl Miro Siva, který vstřelil 13 branek.

Sezóna 1990 – 1991 je ve znamení velkého výprodeje hráčů. Ze sestavy Bohemians mizí i nové opory jako Kouba, Holota, Petrouš, Janů, Vinš a Siva, což byla v podstatě kostra týmu. Naopak největší posilou je příchod Sanytrníka a Myslivečka.

V letním Interpoháru se nedaří a výsledkem je poslední místo ve skupině. Navíc v zimní přestávce onemocní hlavní trenér Ledecký a tak místo něj vede mužstvo dosavadní asistent Josef Hloušek. K tomu se ještě přidávají i majetkové problémy s hřištěm a pomalý úpadek ve vedení klubu. Výsledkem je 13. místo a jistota záchrany přichází až v předposledním kole.

V zisk osmého místa v další sezóně doufali jen největší optimisté. Práce v klubu se částečně stabilizuje a všichni doufají, že nejhorší období je překonáno. Hráčský kádr přichází posílit navrátilce Tibor Mičinec, ale pro změnu zase dochází k velkým „rošádám“ na trenérské lavičce. Během jarní části soutěže dává výpověď trenér Hloušek a proto mužstvo vedou Zdeněk Hruška a Miloš Beznoska, které však po dvou kolech střídá Jozef Adamec.

Pro novou sezónu 1992 – 1993 je angažován opět nový trenér, tentokrát Jiří Lopata. Předsedou se stává bývalý sekretář Svoboda, který chce přispět ke zlepšení finanční situace oddílu tak, že klub nebude již tolik závislý na mateřské TJ. Ale úplné osamostatnění je podle něj nevýhodné, protože fotbalový klub by tak ztratil možnost využívat sportovních zařízení jednoty. Tím vznikají první třenice mezi fotbalový klubem a TJ a později i mezi klubovými funkcionáři navzájem.

Bohužel trenéru Lopatovi se nepodaří dosáhnout uspokojivých výsledků, veškerá vina je svalována na něj, a tak je na jaře odvolán. Ale hlavní důvod je podle mě v tom, že ekonomická situace není dobrá a především chybí kvalitní hráči. Pro jarní část tedy na trenérskou lavičku usedá bývalý hráč Petr Packert, který v zimní přestávce nastoupil do funkce manažera. Ale ani on nezabránil baráži o první ligu, kterou museli Klokani podstoupit.

Tento ligový ročník byl totiž poslední federální, tedy v rámci České a Slovenské federativní republiky. K 1. lednu 1993 došlo k rozdělení federace, a tak muselo po skončení ročníku 1992 – 1993 dojít i k rozdělení ligové soutěže. Na české straně bylo rozhodnuto, že prvních 6 týmů z druhé ligy postupuje automaticky do první (v první

V letní přípravě na sezónu 1994 – 1995 odmítá Dr. Buzek prodloužit trenérskou smlouvu, a tak musí být nalezena náhrada v osobě Františka Baráta. Asistenty zůstávají Hruška s Andrlíkem, kteří tuto funkci vykonávají již od roku 1992. V lize se mužstvu nedaří. Nepomáhá ani příchod dvou zahraničních hráčů. Ruský záložník Borodin ani ukrajinský útoční Dvirnik se neprosazují podle představ, a tak jediným, kdo podává kvalitní výkony, se stává „veterán“ Karel Jarolím. Stále klesající výkonnost a nedobrá atmosféra v klubu vrcholí. Opět dochází ke změně trenéra. V zápase na hřišti Viktorie Žižkov klub vede dokonce manažer Lacina. Nakonec pomocnou ruku podává, bývalý hráč Svatopluk Bouška a ujímá se trenérského vedení mužstva. Velké změny probíhají i v hráčském kádru a tak není divu, že se po 22 letech pobytu v nejvyšší soutěži klub propadá o soutěž níž. A opět přichází v době výročí (90 let), jako už dvakrát v předchozích kulatinách klubu, a to v letech 1935 a 1955.¹⁵

V nové druholigové sezóně je v plánu okamžitý návrat zpět do nejvyšší soutěže. Po špatných výsledcích na hřišti, dalších změnách trenérů (Lacina – Hruška – Hloušek) a nevídané obměně hráčů v klubu, obsadí nakonec Klokani v konečné tabulce nepostupové místo. Návrat do 1. ligy se však podařil. Prvoligový Cheb totiž neměl finanční prostředky na zajištění prvoligové soutěže a tudíž se odhlásil. Uvolněné místo bylo nabídnuto třetímu v pořadí druholigové tabulky Tatranu Poštorná, ale i tento klub nabídku na postup odmítl, a tak na řadě byli čtvrtí Bohemians, kteří nabídku přijali.

Jak byl tento krok unáhlený ukázala, znovu tedy již prvoligová, sezóna 1996 – 1997. Vedení stále pokračovalo ve velkých změnách v hráčském kádru. U Botiče obléklo zelenobílý dres během této sezóny nevídaných 42 hráčů, což by mohlo patřit k neradostným ligovým rekordům. Jediné pozitivum této sezóny, které se v klubu událo, byl příchod trenérské dvojice Petržela – Borovička. Vedení si od této dvojice slibovalo záchranu, ale ta byla naprosto nereálná. Vlastimilu Petrželovi a Vladimíru Borovičkovi tak zbylo jediné. A to od základu přebudovat celé mužstvo. To samozřejmě vyžadovalo čas, a toho se v druhé lize, kam Bohemians „s přehledem“ sestoupili, našlo dost.

V této sezóně na sebe Klokani výrazně upozornili ještě dvěma momenty. Ale ani jeden by si klub za rámeček nedal. Prvním bylo nedostavení se hráčů Výravského a

Veltruského na dopingovou zkoušku po utkání v Teplicích v druhém ligovém kole. Disciplinární komise ČMFS potrestala hráče a funkcionáře zastavením činnosti a klub finanční pokutou 300 tisíc Kč. V druhé situaci se tentokrát vyznamenali skalní „fanoušci“. Při zápase na domácím hřišti s Jabloncem je dělbuchem trefen hostující brankář Zdeněk Jánoš. A klub opět putuje před „disciplinárku“. Uzavření domácího hřiště na dvě ligová utkání, s nutností sehrát tyto zápasy 100 km od Prahy, a pokuta 100 tisíc Kč je trestem od disciplinární komise. Oba zápasy jsou sehrány v Děčíně s nulovým bodovým ziskem.

Do sezóny 1997 – 1998 nastupují Bohemians s cílem především stabilizovat kádr a řádně si otestovat a připravit mladé hráče. Postup za každou cenu není hlavním úkolem. Z klubu odchází neúspěšný manažer Lacina, který za dobu svého působení v klubu mnoho dobrého nevykonal. V mužstvu dochází k hráčským změnám, což je v souladu s Petrželovou koncepcí. Nejvíce diskutovaným přestupem je odchod Tomáše Kuchaře do Slavie. Po podzimní části jsou Klokani překvapivě na druhém místě, ale na jaře mladíci v kádru trochu zaváhali. Výsledkem je nepostupové třetí místo. I to je však, vzhledem k přestavbě kádru, bráno jako uspokojivé umístění. Myslím si, že postup by v této době byl kontraproduktivní a klub by opět sestoupil, neboť hráči ještě neměli dostatek zkušeností na působení v první lize.

Ke změně dochází ve vlastnictví klubu. Jednatel se stává Pavel Švarc, který již v minulé sezóně klub finančně podporoval. Mezi ním a bývalým komunistickým funkcionářem Vasilem Mohoritou dochází ke sporu, komu klub vlastně patří. Po mediálních a právnických rozepřích se majitelem klubu stává Pavel Švarc.

Pro nový druholigový ročník 1998 – 1999 je hráčský kádr, pod vedení Petržely, Borovičky a nově i Panenky, stabilizovanější a může se pokusit o návrat do nejvyšší soutěže. Dlouhodobější práce se stabilním kádrem se projevuje a Klokani nemají v lize mnoho rovnocenných soupeřů. Brankář Blažek, hráči Petrouš, Matuszny, Novák, Obermajer, Flachbart, Mareš, Šenkeřík či Nikl se stávají oporami a je o ně zájem nejenom u nás, ale i v zahraničí. Důkazem toho je odchod vynikajícího Marka Nikla do německého Norimberku. To bylo naštěstí pouze jediné oslabení kádru, a tak se

můžou hráči spolu s fanoušky opět radovat z postupu do první ligy. O suverenitě Klokánů, společně s Českými Budějovicemi, vypovídá to, že o postupu je rozhodnuto už po dvacátém osmém kole.

V zákulisí se ale opět dějí věci. Tělovýchovná jednota, která vlastní stadion ve vršovickém dolíčku, se rozhodla, že stadion i s pozemky vloží do nově založené společnosti Bohemians Real, a. s. V čele této společnosti jsou bývalí funkcionáři fotbalového klubu. Především se jedná o dřívějšího manažera Dalibora Lacinu. Přestože Klokani mají mít stadion bezplatně pronajatý na 70 let, společnost Bohemians Real, a. s. chce stadion využívat pro obchodní akce nebo koncerty, změnit nájemní smlouvu, reklamní podmínky apod. S tím samozřejmě vedení oddílu nesouhlasí a dočasně dokonce uvažuje o přestěhování fotbalového klubu na Strahov. Nakonec však zůstává vše tak jak doposud a klub se z tradičních Vršovic stěhovat nemusí. Tento spor vypovídá o vztazích mezi fotbalovým klubem a tělovýchovnou jednotou, které nejsou již delší dobu ideální.

V důsledku tohoto sporu dochází ke změně názvu a organizační formy klubu. Z FC Bohemians s. r. o. se stávají Bohemians Praha a. s., a po vstupu generálního sponzora, životní pojišťovny Commercial Union, CU Bohemians Praha, a. s. Vyjasnění majetkových poměrů, vstup hlavního sponzora a suverénní postup z druhé ligy, dávají naději, že se fotbal ve Vršovcích dostává zpět na správnou kolej.

5.2.10

krize vrcholí, fanoušci zachránili klub

V přípravě na sezónu 1999 – 2000 si Bohemians zajeli k několika přípravným zápasům do Francie. Proti tamním prvoligovým celkům se dařilo, když zelenobílí prohráli pouze s Tolouse. Trenér Petržela, vyznávající především běhavý fotbal s velkou bojovností, ordinoval hráčům velké tréninkové dávky, což se odrazilo

v podzimní části sezóny. V této době byli Bohemians štikou ligy a po podzimu skončili překvapivě na čtvrtém místě tabulky (Obr. 11). Dobré výsledky a výkony hráčů přinášeli velký zájem ostatních klubů o jejich služby. Talentovaného Flachbarta si ještě v průběhu podzimu koupila Sparta, kam v zimě zamířil i brankář Blažek.

Bohužel na podzim se odehrála velice nepříjemná událost, která se dodnes nepodařila vyšetřit. V Michelském lese byl totiž nalezen mrtev, zprvu pohřešovaný, sekretář klubu a bývalý hráč Jan Sanytrník, kterého našel náhodný chodec probodnutého kuchyňským nožem. Nejen pro klubové příznivce vyvolala tato zpráva šok. A když se jí dozvěděl trenér Petržela, musel strávit noc na jednotce intenzivní péči v nemocnici na Bulovce.

Díky odchodům se jarní část ligy tolik nevydařila. Brankáře Blažka nahradil slovenský reprezentant Kamil Čontofalský, přišel i další Slovák Karol Kisel, ale výsledky byly o něco horší. Přesto je konečné sedmé místo velice pěkným výsledkem.

V další sezóně 2000 – 2001 bylo cílem umístění v klidném středu tabulky, ale po minulém úspěšném ročníku si přáli fanoušci i lepší. Letní přípravu opět zpestřil zájezd do Francie, kde se ale tentokrát příliš nedařilo. Do kádru přibyl z Velimi Lukáš Hartig. Jak se později ukázalo, jeho nákup, byl velice dobrým rozhodnutím vršovického vedení. Po polovině sezóny se Bohemians umísťují na 9. místě, ale v zápasech podávají nevyrovnané výkony. Například na domácím hřišti porázejí Spartu 4 : 2, ale hned v následujícím kole prohrávají na hřišti Jablonce 3 : 0. Silnou zbraní hráčů byla jejich fyzická kondice, o čemž svědčí to, že o svých vítězstvích rozhodovala hlavně v druhém poločase. Na jaře se na domácím hřišti vcelku dařilo, ale venku to bylo zcela opačné. Ve všech zápasech jarní části hraných na hřišti soupeřů se hráči Bohemians zmohli na vstřelení jediné branky! Celkové 9. místo odpovídalo kvalitě hráčů a úrovni předváděné hry.

Sezóna 2001 – 2002 patří v posledních letech k neúspěšnějším. V letní přípravě se opět jelo na zájezd do Francie, kde hráči, díky několika úspěšným výsledkům se silnými soupeři, nabrali sebevědomí a vyhlášené tréninkové dávky trenéra Petržely

posílili kondici. Proto se trenér nebál před sezónou mluvit šanci hrát v horní polovině tabulky. Velkou ztrátou tak byl pouze odchod útočníka Širla do Sparty. O jeho spoluhráče Mareše, Hartiga, Kisela nebo Horáka byl také velký zájem, ale hráčský výprodej se zatím nekonal. Po podzimu obsadil tým neskutečné třetí místo, které přineslo 11 podzimních výher. Ale jako poněkolkáté dochází v zimní přestávce k několika přestupům. Sportovní manažer Petržela, tuto funkci vykonává společně s trenérskou, prodává do Sparty Lukáše Hartiga, Pavla Mareše i Martina Horáka a tím se rozpadá celá základní osa úspěšného týmu.

A jarní část ligy tomu odpovídá. V průběhu jara se Petržela vzdává trenérské funkce a vykonává pouze činnost manažera, až nakonec odchází z klubu úplně. Mužstvo tak přebírají dosavadní asistenti Borovička s Panenkou. Ale výsledky se nedostavují, což není překvapení. Pouze díky vynikajícímu podzimu se Klokani udrží na skvělém čtvrtém místě. To by dokonce zaručovalo účast v evropských pohárech, ale díky vítězství Slavie v domácím poháru, se na Klokany nedostane. Brankář Kamil Čontofalský je vyhlášen nejlepším cizincem ligy.

V další sezóně 2002 – 2003 je vše naopak. Opět dochází k velké hráčské obměně a k nedobré atmosféře přispívají, již tradiční, problémy v zákulisí klubu. Vlastníkem klubu se stává podnikatel Vejsada, ale ani ten nedokáže klubu pomoci k oddlužení a stabilizaci. Spíše naopak. Utržené peníze z velkých přestupů v minulé sezóně se rozplynuli v neprůhledném financování a po odcházejících hráčích zůstaly v klubu jen vzpomínky. Trenér Borovička tak může s průměrnými hráči a finančními problémy doufat pouze v záchranu klubu v soutěži. Nelze se tedy divit, že na konci sezóny čeká další sestup. Sice k záchraně stačilo získat pouhé dva body navíc, ale 47 obdržných branek se výraznou měrou podepsalo na sestupu.

Druholigový ročník 2003 – 2004 je z hlediska výsledkového vcelku podařený. Po několika úvodních kolech jsou Klokani dokonce v čele tabulky, ale i tak si o postupu mohou hráči a fanoušci nechat jen zdát. A to opět především z ekonomických důvodů. V dalším průběhu soutěže se již tolik nedaří a nakonec Bohemians končí za postupujícími týmy Drnovic a Mladé Boleslavi. Dluhy se šplhají do závratných výšin a

překračují částku třiceti milionu korun. Vzhledem k tomu visí nad dalším účinkováním v druhé lize otazník a klub stojí na samé hranici přežití. Navíc se opět přidávají potíže s domácím hřištěm, respektive jeho pronájmem od TJ.

Po perném létě se v další sezóně druholigové soutěže klub z Vršovic nakonec objevuje. Bohemians sice licenci potřebnou k účasti v soutěži získali, ale to nic neměnilo na tom, že se klub topil v dluzích. Kvůli nevyřízeným závazkům vůči bývalým zaměstnancům a nesplacených částek za přestupy či hostování z jiných týmů, mají Bohemians pozastaveny veškeré přestupy. Přesto mají po podzimní části Klokani na kontě velmi průměrných dvanáct bodů, ale v části jarní už k tomuto součtu nepřidají ani jeden.

V předtuše konce klubu uspořádají fanoušci na zimním turnaji Tipsport Cup v Horních Počernicích „pohřeb“, kde se symbolicky rozloučí se svým oblíbeným klubem. Vlajky a rukávy fanoušků zdobí černá stuha a nakonec tomu odpovídá i výsledek. Prohra 0 : 5 se Slavii se nadlouho stala posledním výsledkem zelenobílých.

FC Bohemians a. s. jsou totiž ze soutěže vyloučeni a jejich výsledky anulovány!

Jak k tomu došlo? V podzimní části stále narůstají dluhy klubu vůči věřitelům, až nakonec překročí hranici čtyřiceti milionů. Bohemians dluží kde můžou. Navíc opět dochází k neprůhledným změnám majitelů. Licenční komise po několika odloženích nakonec definitivně odebírá Bohemians profesionální licenci, která je nutná pro účinkování v druholigové soutěži. Tím pádem klub nemůže dohrát jarní část a je ze soutěže vyloučen. Dalším nevyhnutelným krokem se stává uvalení konkursu na klub. Navíc grémium klubů druhé ligy schválilo za narušení soutěže pokutu tři miliony korun, kterou by museli Bohemians, nebo jejich přímý nástupce, zaplatit svazu, pokud by chtěl od ročníku 2005 – 2006 startovat v ČFL, třetí nejvyšší soutěži.

Osud klubu však nenechal chladným fanoušky a příznivce. Hned po uvalení konkursu vznikla aktivita SOS Klokani, na kterou 23. března 2005 navázalo nově vznikající Družstvo fanoušků Bohemians. To si dalo za cíl klub zachránit, najít

spolehlivého partnera a pokud možno ho přihlásit do příštího ročníku třetí ligy. Autory tohoto projektu jsou Antonín Jelínek, Jiří Dientsbier, Milan Šimáček a Antonín Panenka. Členem se může stát každý, kdo do jednoho roku od vstupu do družstva, splatí členský příspěvek 1000 Kč. Ohlas byl obrovský. Do družstva vstupovali známé osobnosti, politici, ale samozřejmě především fanoušci. A to nejen od nás, ale i ze zemí jako jsou např. Venezuela, USA, Austrálie, Anglie či Rakousko.

Družstvo fanoušků by však samo na záchranu nestačilo. Do hry tak vstoupila společnost AFK Vršovice, a. s., později Bohemians 1905, založená také za účelem záchrany klubu. Ta uzavřela se správcem konkursní podstaty FC Bohemians Praha, a. s. Ing. Vladimírem Humlem nejen smlouvu o koupi a převodu členských práv a povinností ve vztahu k ČMFS, ale i o převodu historického majetku majícího symbolický význam z pohledu FC Bohemians Praha. Tu poté spolu s projektem na zachování a udržení činnosti klubu předložila ČMFS. Výkonný výbor svazu tyto záměry schválil určí tento subjekt nástupcem bývalých Bohemians a přidělí mu místo v ČFL.

Zároveň však došlo ke sporu o název a logo Bohemians. TJ, která vlastní tyto atributy, jej na sezónu 2005 – 2006 pronajala klubu FC Střížkov, působícího v ČFL. Tím by došlo k situaci, že by se v soutěži objevili dva kluby stejného názvu. ČMFS sice stojí na straně vršovické „Bohemky“, ale klub ze Střížkova si soudní cestou vymohl právo používat tradiční název i logo. Nakonec se situace vyřešila tím, že klub z Vršovic si změnil jméno na AFK Bohemians 1905.

Pod tímto názvem a po zaplacení pokuty vstoupili Klokani do sezóny 2005 – 2006. V době svého stoletého účinkování v naší fotbalové historii tak klub AFK Bohemians 1905, pokračovatel slavné tradice, hraje třetí nejvyšší soutěž. Novým ředitelem klubu se stal Jiří Steinbroch a cíl který si vedení klubu stanovilo, je návrat do nejvyšší soutěže do roku 2010. Bude to však velmi obtížný úkol. V současné době je hlavní že klub přežil své nejhorší období v historii a může se dál pomalu rozvíjet a postupně stabilizovat. Prozatím došlo k dohodě o pronájmu s vlastníkem stadionu,

podářilo se sestavit kvalitní kádr, podpora fanoušků je stále neuvěřitelná a tak doufám, že populární „Bohemku“ čekají budoucí úspěšná léta.

- 1) Skramlík, P.: 80 let zelenobílé kopané. Praha 1985, s. 8
- 2) Skramlík, P.: 80 let zelenobílé kopané. Praha 1985, s. 10
- 3) tamtéž
- 4) Jenšík, M., Macků, J.: Kronika českého fotbalu 1 (do roku 1945). Praha : 1997, s.316
- 5) Zápotocký, Vl., Boreček, V.: FC Bohemians – 90 let zelené a bílé. Praha : 1995, s. 13
- 6) Skramlík, P.: 80 let zelenobílé kopané. Praha : 1985, s. 16
- 7) Skramlík, P.: 80 let zelenobílé kopané. Praha : 1985, s. 18
- 8) Zápotocký, Vl., Boreček, V.: FC Bohemians – 90 let zelené a bílé. Praha : 1995, s. 18
- 9) Jenšík, M., Macků, J.: Kronika českého fotbalu 2 (od roku 1945). Praha : 1998, s.189
- 10) 70 let fotbalového oddílu TJ Bohemians ČKD Praha. Praha : 1975 (bez uvedení autora), str. 26
- 11) 70 let fotbalového oddílu TJ Bohemians ČKD Praha. Praha : 1975 (bez uvedení autora), str. 36
- 12) Skramlík, P.: 80 let zelenobílé kopané. Praha : 1985, s. 37
- 13) Jenšík, M., Macků, J.: Kronika českého fotbalu 2 (od roku 1945). Praha : 1998, s.189
- 14) Skramlík, P.: 80 let zelenobílé kopané. Praha : 1985, s. 45
- 15) Zápotocký, Vl., Boreček, V.: FC Bohemians – 90 let zelené a bílé. Praha : 1995, s.

6. Mládež

Starost o mládežnická mužstva, výchovu hráčů nejenom po stránce fotbalové, zajištění odpovídajících tréninkových podmínek a kvalitních trenérů, by měl mít na zřeteli každý dobře fungující fotbalový klub. Bohemians 1905, či dřívější název FC Bohemians Praha, TJ Bohemians ČKD Praha atd., se mezi tyto kluby může směle zařadit. Ať už byly v klubu jakékoliv problémy, týkající se především prvního mužstva nebo různých zákulisních machinací funkcionářů, lze konstatovat, že fungování mládežnických mužstev bylo vždy nějakým způsobem zajištěno. Nikdy tak nedošlo k situaci, kdy by muselo být mládežnické družstvo zrušeno, či jinak zastavena jeho činnost.

Výchova mládeže má v klubu mnohaletou tradici. Její počátky můžeme najít už v roce 1915, kdy byla v klubu zřízena komise pro dorost, pod vedením legendárního mládežnického trenéra Jana „táty“ Honejska. Byl to on, kdo v klubu prosadil vytvoření dorosteneckého mužstva, na které se postupně nabalovaly další týmy žáků a přípravek. A už v roce 1921 se mohl radovat z historicky prvního vítězství dorostu v Středočeské župě, což byla v tehdejší době nejvyšší dorostenecká soutěž.

Na jeho práci úspěšně navázala celá řada dalších trenérských osobností. V počátcích práce s mládeží se jedná především o pány Pěkného, Hrubého, Jenšíka či Píšu. Z nedávné minulosti se jedná o trenéry Huleše, Vojáčka či Ledeckého, který vedl i první tým Klokánů. Až po současnost v osobách trenérů Judy, Zadiny či Carvy. A vyzdvihnout bych chtěl především práci Václava Ježe, pod jehož vedením jsem měl tu čest několik let trénovat. Do dnešní doby na něj vzpomínám jen v dobrém a velice si vážím jeho práce.

Mezi hráče, kteří prošli fotbalovou školou v zelenobílém, a prosadili se v lize i mezinárodní kopané, patří např. Vejvoda, Jarkovský, Petrouš, Kouba, Hrsina, Vlček, Neumann, Podzemský, Kinský, Obermajer, Nikl, Jiránek, Kulvajt. A samozřejmě také nejslavnější klokan historie Antonín Panenka. Spousta dalších sice tak daleko nedosáhla, ale mnoho jich hrálo nižší soutěže u nás i v zahraničí.

6.1 obecná charakteristika

Úsek mládeže má v klubu Bohemians 1905 velmi zásadní pozici. Může se opřít o letitou zkušenost a mnoho dosažených úspěchů, na které se současní mládežníci, spolu s trenéry a realizačními týmy, snaží navázat.

O kvalitní práci s mládeží každoročně svědčí velký zájem malých fotbalistů na pravidelných nábořech, které klub pořádá. Přestože nabídka míst v nových týmech je velká, ne vždycky se dostane na každého. Proto dostávají rodiče informace o menších klubech v okolí (např. Union Vršovice 1870, PSK Union Praha či Sokol Nusle Praha 4), kam mohou se svojí ratolestí přijít a přihlásit jí tam do mládežnického programu. Nejedná se o žádnou potupu a je mnoho kvalitních hráčů, kteří prošli podobnou cestou. V případě podávání kvalitních výkonů si mohou trenéři mladého fotbalistu „stáhnout“ zpět do zelenobílého klubu. Trenéři či činovníci klubu totiž sledují nejenom své vlastní mužstvo a soutěže, ale tzv. skauting probíhá i na této úrovni po celé Praze. Ve vyšších kategoriích se jedná o celou republiku.

6.2 tréninkové a zápasové podmínky

K zajištění kvalitních tréninkových a zápasových podmínek se v minulosti hojně využíval, již dříve zmiňovaný, areál Hagibor. K dispozici tam bylo několik travnatých ploch, jedno hřiště s kvalitní umělou trávou a jedno hřiště škvárové. Součástí areálu byla i menší sportovní hala a několik hřišť na jiné druhy sportů. Po majetkových změnách v posledních letech se situace změnila. Areál připadl Tělovýchovné jednotě a klub byl nucen hledat pro mládežnické týmy nový prostor. Jelikož samotný klub nevlastnil žádnou vhodnou hrací plochu, samozřejmě kromě stadionu v dolíčku, musel veškerý tréninkový proces a mistrovská utkání (cca 360 za rok) probíhat formou komerčních nájmu na stadionech jiných pražských klubů.

Tento velký problém se podařilo vyřešit dlouhodobým pronájmem fotbalového hřiště TJ Lokomotiva Vršovice. Zmíněnou hrací plochu klub Bohemians 1905 získal z vlastní zdrojů, ale také s pomocí různých vnějších partnerů, zrekonstruoval ze škvárového hřiště na kvalitní travnatou plochu. Součástí projektu bylo i zbudování materiálně-technického zázemí (šatny, ubytovací a kancelářské prostory). Celý rekonstruovaný objekt byl do provozu uveden v polovině srpna roku 2002. Měl by sloužit pro tréninkový proces a ligová dvojutkáni starších a mladších žáků.

Druhým projektem, který by dlouhodobě vyřešil zajištění hracích ploch, byla finanční spoluúčasť na renovaci hřiště a zázemí na stadionu TJ Lokomotiva Praha. Po dokončení prací mohou tento areál využívat pro trénink a ligová utkání dvě družstva dorostu.

6.3 spolupráce se školou

Cílem práce s mládeží je tedy výchova mladých, talentovaných sportovců a to nejen s ohledem na sportovní výkonnost, ale také z hlediska lidských a morálních kvalit.

Za tímto účelem došlo v posledních letech k znovuvytvoření velmi významné vazby klubu na systém speciálních sportovních fotbalových tříd. V žákovské kategorii jde o třídy 1. stupně na Základní škole Socháňova, Praha 6 – Řepy a 2. stupně na Základní škole Botičská (dříve na ZŠ Mendíků 1000). Pro dorostence je připravena možnost navštěvovat Sportovní centra mládeže v rámci systému ČMFS a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy SOŠ a SOU stavební a zahradnické v Učňovské 100/1 na Praze 9.

Výše zmíněné školy mají několik tříd, v jejichž učebních osnovách je zakomponována rozšířená sportovní výuka s přednostním zaměřením na fotbal. Hlavní dohled nad zajištěním jejich správného fungování má vedoucí trenér Sportovních center mládeže, Jan Kmoch, držitel profesionální licence trenéra fotbalu pro soutěže vedené UEFA, a vedoucí trenér Sportovních tříd Zbyněk Busta, držitel A licence trenéra fotbalu.

6.4 struktura mládeže

V současné době má úsek mládeže ustálenou a propracovanou strukturu vedení pro všechny mládežnické týmy. Tato struktura vyhovuje nejen sportovním cílům, ale také požadavkům Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Českého svazu tělesné výchovy, Českomoravského fotbalového svazu a Pražského fotbalového svazu. Jedná se především o 30 trenérů všech 15-ti družstev mládežnických kategorií, a to od mladší přípravy (5 let) až po starší dorostence (19 let).

Mládežnická družstva Bohemians 1905 startují v současné době v 15-ti mistrovských soutěžích řízených Českomoravským fotbalovým svazem a Pražským fotbalovým svazem a to konkrétně v těchto soutěžích:

družstvo	soutěž	trenér
A dorost	Česká liga staršího dorostu	Jan Kmoch
B dorost	Česká divize staršího dorostu	Pavel Homolka
C dorost	Česká liga mladšího dorostu	Jaroslav Šturma
D dorost	Český divize mladšího dorostu	Jiří Hruška

A žáci	Česká liga starších žáků	Zbyněk Busta
B žáci	Pražský přebor starších žáků	Václav Krámek
C žáci	Česká liga mladších žáků	Pavel Novotný
D žáci	Pražský přebor mladších žáků	Jiří Novák
E žáci	I. třída mladších žáků	Petr Kovaří
přípravka	Starší přípravka – přebor	Miroslav Jíra
přípravka	Mladší přípravka – přebor	Pavel Richtmoc
přípravka	Mladší přípravka – I. třída	Jiří Bašta
přípravka	Mladší přípravka – II. třída	Petr Kostelník
přípravka	mistrovskou soutěž zatím nehraje	Michal Petrouš
přípravka	mistrovskou soutěž zatím nehraje	Igor Holek

6.5 další akce pořádané úsekem mládeže

Mimo běžné aktivity je mládežnický úsek klubu také pořadatelem nejruznějších sportovních a společenských akcí. Mezi těmi sportovními je nejznámějším a nejdůležitějším počinem pořádání mezinárodního halového dorosteneckého turnaje Memoriálu Dr. Václava Jíry.

Tento významný turnaj, s již téměř 25-ti letou tradicí, se rozhodl klub uspořádat z důvodu potřeby konfrontace mladých fotbalistů se zahraničními týmy a jako výbornou příležitost k sehrání kvalitních zápasů. Poprvé byl tento, zdůrazňuji halový, turnaj uspořádán pod názvem „O primátorskou vázu“, ale na podzim 1992 po úmrtí Dr. Václava Jíry, 1. místopředsedy UEFA, předsedy technické komise FIFA, 1. předsedy ČSFA a bývalého dlouholetého hráče a funkcionáře Bohemians, byl turnaj přejmenován na „Memoriál Dr. Václava Jíry“. Vzhledem k významu jména Dr. Jíry v naší i evropské kopané převzal v roce 1997 osobně nad tímto turnajem záštitu prezident UEFA pan Lennart Johansson.

V průběhu let se podařilo turnaj zkvalitnit jak po stránce sportovní (zvána jsou nejlepší prvoligová dorostenecká družstva z Čech, Moravy a ze zahraničí např. Slovenska, Německa, Itálie či Rakouska), tak po stránce společenské. Postupně se z této akce stal největší mezinárodní halový dorostenecký fotbalový turnaj v republice.

Mimo tuto nejvýznamnější akci pořádá úsek mládeže Bohemians 1905 také řadu dalších halových turnajů pro ostatní věkové kategorie a několik letních přípravných turnajů. Stejně tak jsou mládežnická družstva často zvána na, ať už zimní či letní, turnaje do jiných míst České republiky nebo do zahraničí.

V této souvislosti se nelze nezmínit o velké podpoře rodičů. Účast na turnaji totiž většinou záleží na jejich pomoci. A to především finanční, ale i pomoci související se samotnou fotbalovou činností (praní dresů, funkce vedoucího mužstva, apod.). Lze konstatovat, že bez jejich obětavé pomoci by se často hráči i trenéři dostávali do zbytečných problémů a nemohli se tak plně soustředit na svůj hlavní úkol a cíl.

Na poli společenském se lze zmínit např. o reprezentačním plesu mládeže, nebo podílu na charitativní akci Kapka naděje.

7. Tělovýchovná jednota v kontextu s fotbalovým oddílem

7.1 historie

Na valné hromadě 27. února 1887 byl za přítomnosti 36 budoucích členů založen Sokol Vinohrady a prvním starostou byl zvolen Václav Špička.¹ Sokolové začali své cvičební činnosti provádět nejprve v Měšťanské besedě, poté v hostinci Plzeňka, a teprve v roce 1895 se mohli nastěhovat do důstojného prostředí Národního domu na Vinohradech.

K samotným Sokolům se postupně začaly připojovat a uvnitř jednoty vznikat další oddíly. Jako první to byl oddíl atletický, který zahájil svou činnost v roce 1887. Dále například oddíl vzpírání (1903). Oddíl fotbalu, od kterého převzala celá jednota znak v podobě klokana a názvu, se připojil až později. Do období před začátkem 1. světové války vznikají ještě oddíly házené, zápasu a ledního hokeje. Hokej se hrál na Vinohradech jak na ledě tak i na zemi.

V roce 1924 se sokolové stávají vlastníky pozemku v Riegrových sadech, kde staví první vlastní tělocvičnu.¹ Díky směně pozemků v okolí mohl být v roce 1937 položen základní kámen ke stavbě zcela nového stánku. Jedná se o areál a tělocvičnu Sokola Královské Vinohrady, kde se cvičí dodnes.

Po 1. světové válce přibývají další oddíly. Především se jedná o oddíl veslování, kteří v roce 1923 založili původní VK Libeň s loděnicí na Libeňském ostrově. Poté se díky stavbě nové loděnice přestěhovali do Podolí. Dále vznikl oddíl šermu (1927), či tenisový oddíl (1928) v areálu Hagiboru ve Strašnicích.

Nejvýraznější úspěch jednoty, v období před 2. světovou válkou, zaznamenal gymnasta Alois Hudec. Po titulu mistra světa v roce 1931 v Paříži, získal v roce 1936 zlatou medaili ve cvičení na kruzích na OH v Berlíně. Na téže olympiádě získaly další členky z Vinohradského sokola (A. Hřebřinová, V. Foltová a M. Široká) stříbrné medaile jako členky gymnastického družstva.¹

Válečná léta sice sportování nepřála (areál v Riegrových sadech je zabrán Němci), ale brzy po osvobození a nutných úpravách je v červnu 1946 znovu otevřena tělocvična na Vinohradech, včetně nově zbudovaného bazénu.

Tím může nově vzniknout oddíl plavání. Dalšími nově vzniklými oddíly jsou basketbalisté, sportovní gymnasté a v roce 1949 je založen oddíl turistiky. Kromě toho se postupně připojovaly a odpadaly různé jiné oddíly. Jedná se např. o cyklistiku, box, saně a boby, stolní tenis, kuželky, ragby, atd. Do roku 1966 působila v jednotě i nesportovní zájmová činnost – loutkářství.

V letech 1948 – 1949 došlo k tehdejšímu sjednocení tělovýchovy, a jednoty přešly pod své patronátní závody. S tím samozřejmě souvisela i změna názvu na ČKD Stalingrad a v pozdějších letech i jiných. Součástí jednoty se tak stal i fotbal.

Dále však přibývají další oddíly (1951 lyžařský, dále pozemní hokej, moderní gymnastika, kanoistika i vodní slalom) a jednotu se rozrůstá, což má za následek intenzivní stavební činnost jednoty. Dochází k přestavbě a modernizaci vinohradské sokolovny, stavbě loděnice v Podolí, výstavbě haly pro gymnastické oddíly ve Slovenské ulici.¹ A k nejdůležitějším stavebním počínům se řadí zahájení výstavby areálu a sportovní haly na Hagiboru.

V roce 1972 je založen odbor Klokánek. Jednalo se o moderní všestranný systém, zaměřený na seznámení mládeže se širokou nabídkou sportovních činností, spojený s plaváním a výukou jazyka. Ten zaujal mnoho rodičů a dětí a jeho členská základna byla po mnoho let největší v jednotě. Bohužel po roce 1991 musela být činnost odboru z prostorových důvodů ukončena.¹

V roce 1990 vyšel zákon o sokolských restitucích. Bývalí členové Sokola Královské Vinohrady tak od TJ získávají areál v Riegrových sadech a po administrativních úkonech se sídlo jednoty stěhuje do areálu Hagibor. Řada oddílů jednoty tím přichází o prostory k činnosti. Na Vinohradech zůstávají v pronájmu

pouze házenkáři a plavci. TJ už není schopna v nové situaci plnohodnotně podporovat všechny oddíly, především finančně, a tak se některé osamostatňují.

Jedná se především o fotbal, který je od roku 1993 samostatným právním subjektem. Sama jednota se transformuje do společnosti s ručením omezeným a nemá vůči fotbalovému klubu žádné rozhodovací pravomoce. V jejím vlastnictví však zůstává stadion, znak a název, které fotbalovému klubu pronajímá, a o které se v poslední době vedou velké diskuse a soudní pře.

Přesto vznikají nové oddíly. Vrací se volejbal, který v jednotě již jednou působil, nově vzniká oddíl softbalu, sportovní akrobacie a futsalu. A v roce 1998 je zatím jako poslední přijímán oddíl florbalu.

házená	1939	112
moderní gymnastika	1962	273
lyžová turistika	1949	70
vodní turistika	1942	33
plavání	1945	409
lední hokej	1951	288
sálbal	1997	119
sportovní akrobacie	1982	143
šachy	1939	90
krasobruslařství	1927	15
tenis	1923	443
triatlon	1949	103
tenistika	1949	206
veslování	1923	560
vodní slalom a jezdi	1962	50
volejbal	1982	25
vzpírání	1987	40
zápas	1912	70

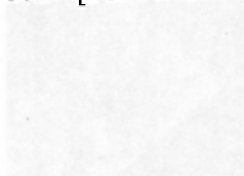
7.2 oddíly TJ

k 13. 5. 2005²

oddíl	založen	počet členů
akrobatická gymnastika	1948	237
atletika	1897	88
basketbal	1946	61
futsal	1992	43
házená	1909	112
kanoistika	1954	29
lední hokej	1916	86
lyžování	1951	81
moderní gymnastika	1962	233
lyžařská turistika	1949	70
vodní turistika	1949	33
plavání	1946	409
pozemní hokej	1951	288
softbal	1990	119
sportovní akrobacie	1992	143
šachy	1939	90
šerm	1927	15
tenis	1928	448
turistický oddíl mládeže	1949	103
turistika	1949	206
veslování	1923	560
vodní slalom a sjezd	1962	50
volejbal	1989	25
vzpírání	1903	40
zápas	1912	70

¹⁾ dostupné na internetu: <<http://www.bohemians.cz/wiew.php?cislocclanku=200211901>> [30. 10. 2005]

²⁾ dostupné na internetu: <<http://www.bohemians.cz/wiew.php?cislocclanku=2003042802>> [30. 10. 2005]

Dr. Václav Jira
(2. 8. 1921 - 1992)

Dr. Václav Jira patří k nezapomenutelným postavám fotbalového klubu. Za Bohemians odehrál mnoho ligových utkání a na své zápasí se prosadil i do reprezentačního výběru. Ale hlavním se stal až v roli funkcionáře. Nejprve nastoupil do fotbalového výboru a poté se ujal funkce vedoucího reprezentačního mužstva na MŠ 1962 v Chile. Postupně se stal předchodcem svazu a výrazně se prosadil i v mezinárodní evropské fotbalové organizaci UEFA, kde zastával pozici I. místopředsedy a předsedy technické komise UEFA. Byl a je jediným českým funkcionářem, který se takto výrazně prosadil a působil v Evropě.

Tomáš Pospíchal
(26. 4. 1936 - 21. 10. 2004)

Nezávisle na tom patří k největším a nejúspěšnějším osobnostem klubu. Hrál skvělou kariéru střevního útočníka v Baníku Ostrava a posléze Spartě a získal i účast na „světovém“ MŠ v Chile. Do historie fotbalového klubu se ale zapsal především tím, když přivedl mužstvo k titulu mistra ligy. Trenérská zkušenost získal zejména

8. Nejvýznamnější osobnosti

Dr. Václav Jíra

(2. 8. 1921 - 1992)

Dr. Václav Jíra patří k nezapomenutelným postavám vršovického klubu. Za Bohemians odehrál mnoho ligových utkání a na šest zápasů se prosadil i do reprezentačního výběru. Ale slavným se stal až v roli funkcionáře. Nejprve nastoupil do vršovického výboru a poté se ujal funkce vedoucího reprezentačního mužstva na MS 1962 v Chile. Postupně se stal předsedou svazu a výrazně se prosadil i v mezinárodní evropské fotbalové organizaci UEFA, kde zastával pozici I. místopředsedy a předsedy technické komise UEFA. Byl a je jediným českým funkcionářem, který se takto výrazně prosadil u nás a především v Evropě.

Tomáš Pospíchal

(26. 6. 1936 – 21. 10. 2003)

Severomoravský rodák patří k největším a nejdůležitějším osobnostem klubu. Hráčskou kariéru strávil především v Baníku Ostrava a pražské Spartě a ozdobil jí i účastí na „stříbrném“ MS v Chile. Do historie zelenobílých barev se ale zapsal jako trenér, který přivedl mužstvo k titulu mistra ligy. Trenérské zkušenosti získával nejprve

v místě svého narození, ale poté se přesunul do Prahy. V létě 1977 se stává hlavním trenérem Bohemians. Pod jeho vedením skončilo mužstvo nejhůře šesté a největším úspěchem se samozřejmě stal zisk ligového titulu v roce 1983. Ve stejném roce postoupilo mužstvo, pod vedením trenéra Tomáše Pospíchala, v evropských pohárech dokonce do semifinále Poháru UEFA.

Avšak po celý život ho sužovaly velké potíže se srdcem. Podstoupil několik vážných operací, kvůli nimž musel přerušit trenérskou kariéru, ale i když dopadly dobře, raději se trenérského řemesla vzdal. Přesto se mu staly potíže se srdcem osudné. V roce 1996 byl odměněn Cenou Václava Jíry za dlouholetý přínos českému fotbalu.

Jiří Rubáš

(5. 2. 1922 – 15. 3. 2005)

Stejně jako Tomáš Pospíchal patří Jiří Rubáš k legendárním trenérským osobnostem klubu. Do Bohemians přišel z pražského Motorletu jako nadějný obránce. Coby hráč se vypracoval až do reprezentace, jejíž dres oblékl šestkrát. Do historie se však zapsal především jako trenér. Celek z Vršovic vedl nepřetržitě čtrnáct let, což patří k neoficiálním ligovým rekordům. Ale z ligového titulu se mohl radovat až v Baníku Ostrava, který vedl ke konci své trenérské kariéry.

Karel „Káša“ Bejbl

(17. 1. 1906 – 1962)

Karel Bejbl, zvaný Káša, patří mezi první a největší předválečné hvězdy Bohemians. Rychlí a technický útočník patří s 69-ti ligovými brankami k nejlepším střelcům klubu. Vynikal tvořivostí a několikrát se stal nejlepším střelcem sezóny. V reprezentačním výběru stihl odehrát 10 utkání a v roce 1931 se mu podařilo vstřelit týmu Švýcarska tři branky.¹ Po skončení aktivní kariéry pracoval mnoho let ve výboru klubu.

František Jakubec

(12. 4. 1956)

František Jakubec patří mezi nejlepší a nejspolehlivější obránce v historii zelenobílých barev. Do ligového týmu se propracoval z dorostu a patří tak k odchovancům klubu. V lize odehrál 289 zápasů, všechny v dresu Klokanů, a vstřelil 19 branek. Největším úspěchem v ligové soutěži je získání titulu v roce 1983. Ze svého postu pravého obránce velice rád podporoval útočnou činnost a dostal šanci i

v reprezentaci. V ní nastoupil k 25-ti zápasům s bilancí jedné branky.¹ Zahrál si také na MS ve Španělsku 1982. Kariéru ukončil ve švýcarském klubu Bellinzona a poté byl dlouhá léta vedoucím úseku mládeže v Bohemians.

Zdeněk Hruška

(25. 7. 1954)

Zdeněk Hruška patří mezi nejlepší brankáře, kteří kdy nastoupili v zelenobílém dresu. Celkem odehrál 210 ligových utkání a patří ke generaci, která se může pyšnit ziskem titulu v domácí soutěži. Ve své době patřil také k základním kamenům reprezentace, kde odehrál 24 zápasů. Zachytl si i na MS 1982 ve Španělsku. Po skončení hráčské kariéry se věnoval trenérské činnosti a vedl i první tým Bohemians.

Pavel Chaloupka

(4. 5. 1959)

Pavel Chaloupka patřil k ofenzivním technickým záložníkům, kteří svojí hrou dokázali strhnout publikum. Vynikající byla jeho orientace v pokutovém území a také

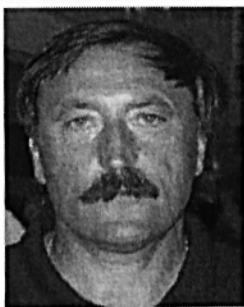
hra hlavou. Dokázal se prosadit proti mnoha obránám na poli ligovém, pohárovém i reprezentačním a mezi fanoušky byl proto velmi oblíben. Je držitelem ligového titulu z roku 1983. Ve stejném roce se stal nejlepším ligovým střelcem se 17-ti brankami.¹ Zahrál si také na MS 1982 ve Španělsku.

Přemysl Bičovský

(18. 8. 1950)

Odchovanec Teplic přestoupil do Bohemians ve 26 letech. Přesto se stačil nesmazatelně zapsat do historie klubu. V Bohemians strávil téměř deset let a dosáhl mnoha týmových i individuálních úspěchů. V lize a reprezentaci se představil jako univerzální obránce nebo záložník, vynikající důrazem a střelbou. V lize odehrál celkem 433 zápasů¹ a patří k nemnoha hráčům, kteří odehráli přes 400 ligových utkání. Obdivuhodné je, že ze svého postu dokázal vstřelit 106 branek, čímž se stal členem Klubu ligových střelců. A dařilo se mu i v reprezentaci. V odehraných 45 utkáních a vstřelil 11 branek¹. Po skončení hráčské kariéry se věnoval trenérské práci a v současnosti působí jak trenér prvoligového týmu FK SIAD Most.

Antonín Panenka

(2. 12. 1948)

Jednoznačně nejvýraznější a nejznámější osobnost v historii Bohemians. Patřil k nejlepším hráčům v lize i reprezentaci a ve své době se mohl měřit s nejlepšími hráči Evropy. Na hřišti dominoval technikou, přehledem a střelbou trestných i pokutových kopů. Vždy patřil k hráčům, kteří hrou baví publikum a v řadách soupeřů vzbuzují neklid a strach. V lize vstřelil 76 a v reprezentaci 19 branek. Avšak nejslavnější je jeho rozhodující penalta, kterou vstřelil ve finále ME 1976 v Jugoslávii proti Německu. Slavný „vršovický dloubák“ vešel do dějin. Účastnil se i dalšího ME roku 1980 v Itálii a také MS 1982 ve Španělsku.¹ V roce 1980 odešel do Rapidu Vídeň, a proto se nemůže pochlubit vítězstvím v lize, neboť to získali Bohemians až o tři roky později. Po skončení hráčské kariéry se stal trenérem a již mnoho let působí, převážně v roli asistenta, u prvního mužstva Klokanů. V poslední době se stal jedním z hlavních iniciátorů záchrany Bohemians.

¹) Jeřábek, L.: Československý fotbal ve faktech a číslech. Praha : 1991, s. 69 - 75

9. Statistické údaje

9.1 umístění v jednotlivých ročnících ligy

ročník	umístění	zápasů		V	R	P	skóre	body
1925	8.	9	3	0	6	19:25	6	
1925/1926	6.	22	9	5	8	57:42	23	
1927	3.	7	3	2	2	14:15	8	
1927/1928	4.	12	4	2	6	17:26	10	
1928/1929	4.	12	6	0	6	33:31	12	
1929/1930	4.	14	7	1	6	35:33	15	
1930/1931	3.	14	7	4	3	46:26	18	
1931/1932	3.	16	7	4	5	41:31	18	
1932/1933	6.	18	8	2	8	47:45	18	
1933/1934	5.	18	5	7	6	40:48	17	
1934/1935	11.	22	4	6	12	35:55	14	
1940/1941	5.	22	11	1	10	47:43	23	
1941/1942	5.	22	9	4	9	74:69	22	
1942/1943	5.	22	10	3	9	64:69	23	
1943/1944	10.	26	9	3	14	70:63	21	
1944/1945 v důsledku válečných událostí se liga nehrála								
1945/1946	5. ve sk18	8	2	8	58:38	18		
1946/1947	5.	26	13	3	10	77:61	29	
1947/1948	4.	20	10	4	6	56:46	24	
1948	4.	13	6	5	2	37:24	17	
1949	3.	26	14	5	7	80:50	33	
1950	3.	26	14	7	5	52:36	35	
1951	13.	26	7	6	13	52:58	20	
1954	12.	22	5	4	13	34:54	14	
1958/1959	9.	26	7	9	10	37:42	23	
1959/1960	7.	26	8	10	8	36:29	26	

1960/1961	7.	26	11	5	10	38:38	27
1961/1962	4.	26	13	3	10	54:47	29
1962/1963	6.	26	11	4	11	37:41	26
1963/1964	10.	26	11	2	13	34:43	24
1964/1965	13.	26	5	7	14	29:48	17
1966/1967	11.	26	8	4	14	24:52	20
1967/1968	14.	26	3	8	15	23:54	14
1969/1970	16.	30	3	11	16	23:59	17
1973/1974	12.	30	10	8	12	43:42	28
1974/1975	3.	30	15	6	9	46:31	36
1975/1976	9.	30	10	10	10	35:31	30
1976/1977	9.	30	8	13	9	32:34	29
1977/1978	6.	30	12	8	10	36:32	32
1978/1979	4.	30	12	8	10	44:41	32
1979/1980	3.	30	13	8	9	35:35	34
1980/1981	3.	30	16	4	10	54:30	36
1981/1982	3.	30	15	8	7	41:22	38
1982/1983	1.	30	18	6	6	69:31	42
1983/1984	3.	30	16	8	6	48:26	40
1984/1985	2.	30	17	9	4	58:26	43
1985/1986	5.	30	12	10	8	52:37	34
1986/1987	3.	30	13	9	8	50:42	35
1987/1988	12.	30	13	3	14	41:54	29
1988/1989	14.	30	10	4	16	41:58	24
1989/1990	4.	30	14	7	9	43:31	35
1990/1991	13.	30	10	7	13	35:50	27
1991/1992	8.	30	10	7	13	38:43	27
1992/1993	15.	30	5	9	16	23:53	19
1993/1994	14.	30	8	7	15	29:54	23
1994/1995	15.	30	6	5	19	35:62	23
1996/1997	16.	30	4	7	19	22:53	19
1999/2000	7.	30	10	10	10	24:28	40

2000/2001	9.	30	10	10	10	33:34	40 (0:0)
2001/2002	4.	30	14	6	10	40:35	48 (1:0)
2002/2003	15.	30	7	10	13	36:47	31 (0:1)
Celkem		1417	536	324	557	2394:2387	1416 (1:1)

9.2 Bohemians v evropských pohárech

sezona	soutěž	kolo	utkání	výsledek
1975/1976	UEFA	1.	Bohemians – Honvéd Budapešť	1:2 (0:0)
			Honvéd Budapešť – Bohemians	1:1 (1:1)
1979/1980	UEFA	1.	Bohemians – Bayern Mnichov	0:2 (0:1)
			Bayern Mnichov – Bohemians	2:2 (0:0)
1980/1981	UEFA	1.	Bohemians – Sporting Gijon	3:1 (1:0)
			Sporting Gijon – Bohemians	2:1 (1:1)
		2.	Ipswich Town – Bohemians	3:0 (0:0)
			Bohemians – Ipswich Town	2:0 (1:0)
1981/1982	UEFA	1.	Bohemians – FC Valencie	0:1 (0:0)
			FC Valencie – Bohemians	1:0 (1:0)
1982/1983	UEFA	1.	Bohemians – Admira Wacker Vídeň	5:0 (3:0)
			Admira Wacker Vídeň – Bohemians	1:2 (1:1)

		2.	AS Saint Etienne – Bohemians	0:0 (0:0)
			Bohemians – AS Saint Etienne	4:0 (1:0)
		3.	Servette Ženeva – Bohemians	2:2 (0:1)
			Bohemians – Servette Ženeva	2:1 (1:1)
		4.	Bohemians – Dundee United	1:0 (1:0)
			Dundee United – Bohemians	0:0 (0:0)
	SF		Bohemians – Anderlecht Brusel	0:1 (0:1)
			Anderlech Brusel – Bohemians	3:1 (2:0)
1983/1984	PMEZ	1.	Fenerbachce Istanbul – Bohemians	0:1 (0:0)
			Bohemians – Fenerbachce Istanbul	4:0 (1:0)
		2.	Bohemians – Rapid Vídeň	2:1 (1:1)
			Rapid Vídeň – Bohemians	1:0 (1:0)
1984/1985	UEFA	1.	Bohemians – Apollon Limassol	6:1 (3:0)
			Apollon Limassol – Bohemians	2:2 (0:1)
		2.	Ajax Amsterdam – Bohemians	1:0 (1:0)
			Bohemians – Ajax Amsterdam	1:0 (0:0) p
		3.	Tottenham Hotspur – Bohemians	2:0 (1:0)
			Bohemians – Tottenham Hotspur	1:1 (0:1)
1985/1986	UEFA	1.	Raba ETO Győr – Bohemians	3:1 (1:1)
			Bohemians – Raba ETO Győr	4:1 (2:1)
		2.	1. FC Köln – Bohemians	4:0 (2:0)
			Bohemians – 1. FC Köln	2:4 (1:2)
1987/1988	UEFA	1.	SK Beveren – Bohemians	2:0 (1:0)

9.3 nejlepší střelci v lize od roku 1925*

	Ferdinand Plánický	100
2 x reprezentovali	Ladislav Kareš	86
	Pavel Chaloupka	77
	Jiří Pešek	77
	Antonín Panenka	76
3 x reprezentovali	Karel Bejbl	69
	Ladislav Müller	53
	Tibor Mičinec	52
4 x reprezentovali	František Knebort	49
	Josef Piša	43
	Petr Janečka	42
3 x reprezentovali	Jiří Žďárský	41
	Jan Wimmer	36
	Karel Tomáš	36
6 x reprezentovali	Jaroslav Němec	33
	Zdeněk Kopsa	33

*jsou započítány i branky vstřelené v době druhé světové války. Některé statistiky toto období nezapočítávají, a proto je pořadí jiné.

(jedná se o branky, které hráči vstřelili v zelenobílém dresu)

9.4 hráči Bohemians v národním týmu

1 x reprezentovali

Jaroslav Bohata, Emanul Tichay, František Krejčí, Jan Fait, Jaromír Skála, Géza Kocsis, Václav Pavlis, Vladimír Čermák, Jan Petráň, František Mottl, Miroslav Pohůněk, František Kozinka, Pavel Klouček

2 x reprezentovali

Jan Knížek, Jaroslav Kučera, Vratislav Čech, Ferdinand Planický, Karel Hanáček, Jaroslav Krasl, Karel Novák, Milan Dvořák, Otto Vyleťal

3 x reprezentovali

Jan Wimmer, Jan Kalous, Ladislav Müller, Vladimír Hruška

4 x reprezentovali

Jiří Pešek, Jaroslav Němec, Petr Janečka, Vladimír Borovička

5 x reprezentovali

Josef Kvapil, Jan Jarkovský

6 x reprezentovali

Dr. Václav Jíra, Jiří Rubáš, Karel Tomáš

7 x reprezentovali

Tibor Mičinec, Milan Čermák, František Tyrpekl

8 x reprezentovali

Josef Vedral, Karol Dobiáš, Jiří Sloup

9 x reprezentoval

Jiří Žďárský

10 x reprezentoval

Karel Bejbl

11 x reprezentoval

Peter Zelenský

15 x reprezentoval

Přemysl Bičovský

19 x reprezentoval

Zdeněk Prokeš

20 x reprezentovali

Pavel Chaloupka, Jiří Ondra

24 x reprezentoval

Zdeněk Hruška

25 x reprezentovali

Stanislav Levý, František Jakubec

59 x reprezentoval

Antonín Panenka

(u jednotlivých hráčů je uveden jen počet startů, ke kterým byli nominováni v době své příslušnosti k Bohemians)

9.5 rekordní zápisy

nejvíce branek v jedné sezoně:

mužstvo – 80 (1949)

hráč – Kareš 24 (1943 – 1944)

nejvyšší vítězství: 10 : 0 nad Meteorom VIII (1930 – 1931)
10 : 0 nad SONP Kladno (1949)

nejvyšší porážka: 1 : 11 se Slavií Praha (1942 – 1943)

nejvyšší počet zápasů v 1. lize: Prokeš – 292

9.6 názvy klubu

AFK Vršovice	-	do roku 1927
AFK Bohemians	-	1927 – 1940
AFK Bohemia	-	1940 – 1945
AFK Bohemians	-	1945 – 1948
Železničáři Praha	-	1948 – 1952
Spartak Praha Stalingrad	-	1953 – 1961
ČKD Praha	-	1961 – 1964
Bohemians ČKD Praha	-	1965 – 1993
FC Bohemians Praha	-	1993 – 1999
CU Bohemians Praha	-	1999 – 2001
FC Bohemians Praha	-	2002 – 2005
AFK Bohemians 1905	-	2005 – ?

10. Diskuse

Při psaní diplomové práce jsem se snažil využít co nejvíce publikací, encyklopedií, periodik, různých ročenek, internetových stránek a dalších pramenů věnovaných Bohemians. Jelikož se jedná o jeden z nejstarších klubů u nás, bylo k dispozici mnoho materiálů. Utřídění velkého množství údajů, faktů a dat do historických souvislostí zabralo mnoho týdnů a bylo zřejmě nejnáročnější částí práce. Samozřejmě, že klub nemohl a nemůže existovat samostatně, ale je součástí určitého politického, ekonomického a sociálního společenství. Proto jsem se snažil věnovat se historickým momentům klubu nejenom z jejich fotbalového hlediska, ale snažil jsem se je spojit s určitou historickou událostí či politickou situací. Neboť mnohdy právě společenská situace měla zásadní vliv na rozhodování a fungování klubu. A právě sledovat vývoj Bohemians vzhledem ke vztahům k okolnímu prostředí, bylo velmi zajímavou činností při tvorbě této práce.

Jak jsem zmínil v úvodu diplomové práce nebyla některá témata či časová období prakticky vůbec zpracována, alespoň v dostupné literatuře. Jedná se především o již zmiňovaná období, dále činnost klubu v mládežnických kategoriích či o vztah s Tělovýchovnou Jednotou. Množství informací se sice nachází v archivu klubu, ale k tomu není v současné době povolen oficiální přístup. Stejně jako mnoho dalších důležitých a cenných věcí se stal součástí konkursní podstaty, a proto se s ním nemůže jakýmkoliv způsobem manipulovat, natož si materiály kopírovat či půjčit. I tak jsou ale údaje v archivu neuspořádané a skladované v časové posloupnosti a ne v logicky navazujícím pořadí.

V této souvislosti bych velice rád poděkoval panu Miroslavu Bičíkovi, který mi na svojí zodpovědnost umožnil nahlédnout do klubového archivu a poskytl mi rady a neocenitelné informace, které se v archivu ani v literatuře nevyskytovali. Stejně tak bych zde chtěl poděkovat panu Václavu Ježovi, jenž dlouho dobu působil jako trenér mládežnických týmů Bohemians, a který mi nejenže poskytl další informace, ale zároveň pomohl ujasnit některé souvislosti.

11. Závěry

Cílem této práce bylo zmapovat stoletou historii fotbalového klubu AFK Bohemians 1905. Stručně zmínit historii světové a naší kopané, zpracovat činnost mládežnického úseku, vztahů s Tělovýchovnou jednotou a také vybrat několik osobností, které se nesmazatelně zapsali do historie zelenobílých barev.

Historie světové a naší kopané byla pojata velmi stručně. Samozřejmě, že by se o ní dalo napsat mnohem více, ale hlavním úkolem této části bylo stručně připomenout celkový vývoj fotbalu a vybrat nejdůležitější a nejvýznamnější okamžiky.

Nejobsáhlejší část je věnovaná samotné historii klubu AFK Vršovice 1905. Je zmapován celý historický vývoj klubu, od založení až do současnosti, tedy rovných sto let. Zdůrazněny jsou úspěchy i prohry dosažené na hřišti, stejně jako významné historické fakty, které měly rozhodující vliv na vývoj klubu.

V části věnované mládeži jsou zpracována fakta o historii, struktuře a organizaci mládežnických týmů. Dále je zmíněna možnost studia ve speciální sportovní třídě, tedy spolupráce klubu se školou v oblasti výchovy a vzdělávání. Výchova mládeže má velice dlouhou tradici, což dokládá mnoho úspěšných výsledků mládežnických týmů, stejně jako velký počet odchovanců, kteří se uchytili v dospělém fotbale. Z toho vyplývá, že práce s mládeží je v klubu na velice dobré úrovni a v tomto oboru patří mezi nejlepší u nás.

Vztah a spolupráce s Tělovýchovnou jednotou je dalším zpracovaným tématem. V historii by se našlo mnoho radostných okamžiků a společných úspěchů, ale také sporů a roztržek. V poslední době, po dlouhých letech společného působení, vyvrcholili problémy odtržením fotbalového oddílu od jednoty, takže každý ze subjektů vystupuje samostatně. Tento vztah samozřejmě není ideální a při pohledu do budoucnosti se na něm v nejbližší době zřejmě změní jen velmi málo.

12. Nadšená, profesionální a neúnavná práce mnoha lidí vytvořila z Bohemians klub, který zná u nás snad každý, a velkého uznání se mu dostává i v zahraničí. Proto jsem na závěr vybral několik osobností, které mají velkou zásluhu na vytvoření slavného jména Bohemians. Nejedná se pouze o hráče a odchovance, ale do galerie nejvýznamnějších osobností, jsou zařazeni i funkcionáři a trenéři.

Celkově si myslím, že se mi úspěšně podařilo zpracovat a uspořádat velké množství materiálu a doufám, že tato práce poslouží jako zdroj přehledně uspořádaných informací pro fotbalové odborníky i veřejnost. Snažil jsem se také vyvarovat velkého množství historických dat, a proto doufám, že práce je a bude přitažlivá pro mnoho čtenářů.

Věřím, že po posledních problémech, kdy došlo téměř k rozpuštění klubu, se situace v klubu stabilizuje. A zároveň doufám, že v budoucnosti Bohemians naváží na slavné jméno a obrovskou tradici, která trvá rovných sto let.

12. Prameny a literatura

Literatura:

- 1) Danzig, V., Vais, J.: Bohemians ČKD Praha – 60. Praha : 1965
- 2) Honejsek, J.: Dvacet let atletického a fotbalového klubu Vršovice. Praha : 1925
- 3) Honejsek, J.: čtyřicet let Bohemians atletického a fotbalového klubu Vršovice. Praha : 1946
- 4) Jenčík, M., Macků, J.: Kronika českého fotbalu 1 (do roku 1945). Praha : 1997
- 5) Jenčík, M., Macků, J.: Kronika českého fotbalu 2 (od roku 1945). Praha : 1998
- 6) Skramlík, P.: 80 let zelenobílé kopané. Praha : 1985
- 7) Zápotocký, V., Boreček, V.: FC Bohemians – 90 let zelené a bílé. Praha : 1995
- 8) 70 let fotbalového oddílu TJ Bohemians ČKD Praha. Praha : 1975 (bez uvedení autora)
- 9) Jeřábek, L.: Československý fotbal ve faktech a číslech. Praha : 1991
- 10) Pondělík, J.: Století fotbalu. Praha : 1986
- 11) Hroch, M. a kol.: Úvod do studia dějepisu. Praha : 1985
- 12) Navara, M., Buzek, M., Ondřej, O.: Kopaná (teorie a didaktika). Praha : 1986

Periodika

- 13) Československý sport, 1985 – 1989
- 14) Gól, 2000 – listopad 2005
- 15) Sport, 1995 – 2005

Internetové zdroje

- 16) <http://www.fc-bohemians.cz> [10. 11. 2005]
- 17) <http://www.fotbal.cz> [10. 11. 2005]
- 18) <http://www.fifa.com> [10. 11. 2005]
- 19) <http://www.uefa.com> [10. 11. 2005]

Archivy

- 20) novinový fond Národní knihovny ČR
- 21) novinový fond Městské knihovny v Praze
- 22) archiv klubu AFK Bohemians 1905

13. Seznam zkratek

NSK = Německá socialistická republika

AFK = atletický a fotbalový klub

SK = sportovní klub

AC = atletický club

ČFS = Český fotbalový svaz

UEFA = Union of European Football Associations

ČSAF = Československá asociace fotbalová

FIFA = Fédération Internationale de Football Associations

ČSTV = Československý svaz tělesné výchovy

MS = mistrovství světa

OH = olympijské hry

ME = mistrovství Evropy

ČMFS = Českomoravský fotbalový svaz

FC = football club

ČKD = Česko-moravská Kolben Daněk

TJ = Tělovýchovná jednota

PSK = policejní sportovní klub

ZŠ = základní škola

SOŠ = střední odborná škola

SOU = střední odborné učiliště

ČR = Česká republika

ČSFA = Československá fotbalová asociace

SONP = spojené ocelárny národní podnik

CU = commercial union

SNP = Slovenské národní povstání

ATK = atletický a tenisový klub

SSSR = Svaz sovětských socialistických republik

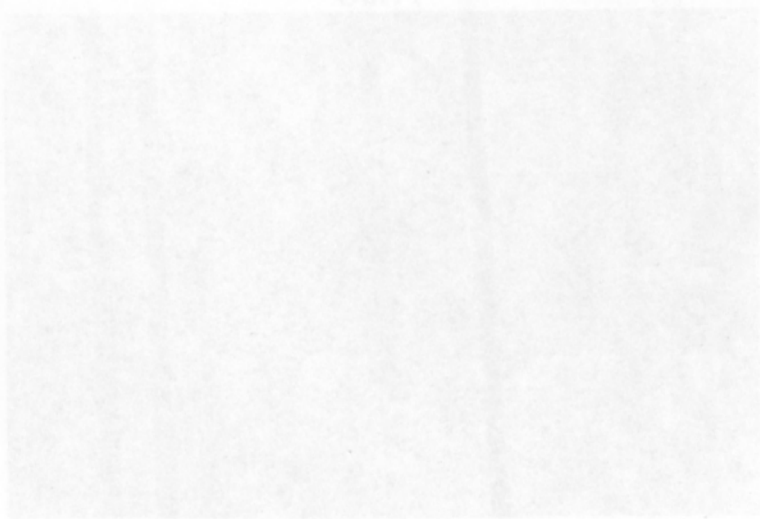
SNB = Sbor národní bezpečnosti

ÚV = ústřední výbor

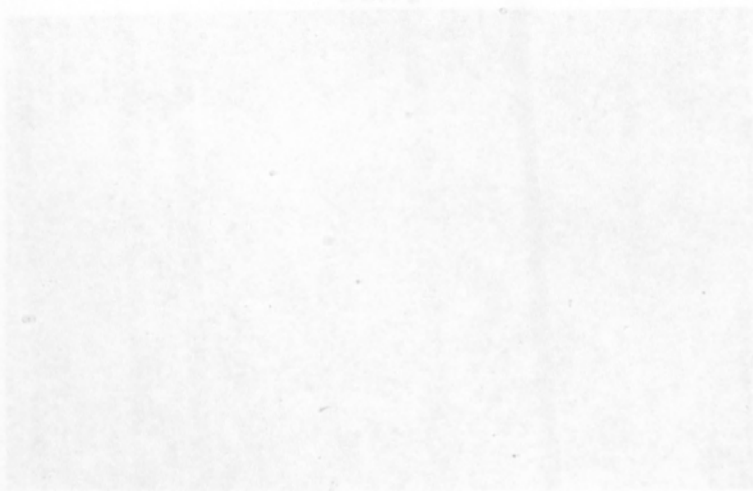
ČFL = česká fotbalová liga

NSR = Německá spolková republika

ČH = červená hvězda

Nejstarší fotbalová družstva AFK, Mělnice z roku 1910. První zprava sedí Jan Buncel.

Mužstvo z Víčovic s pohárem úřadů v roce 1916. Jedná se o první získanou trofej. Zleva stojí A. Brvák, Kulaš, nezobrazení hráči, Bernard, Holický, Svastný, J. Kalina, Zdráhal, zleva sedí Křížek, Kott, Žalný, Ševčík a Masat.

14. Přílohy

Obr. 1

Nejstarší dochovaný snímek AFK Vršovice z roku 1906. První zprava sedí Jan Honejsek.

Obr. 2

Mužstvo z Vršovic s pohárem útěchy v roce 1916. Jedná se o první získanou trofej. Zleva stojí A. Dvořák, Kolář, neznámý hráč, Bernard, Hořčíčka, Šťastný, J. Kalina, Zdráhal, zleva sedí Knížek, Kott, Žalud, Temín a Mašat.

Obr. 3

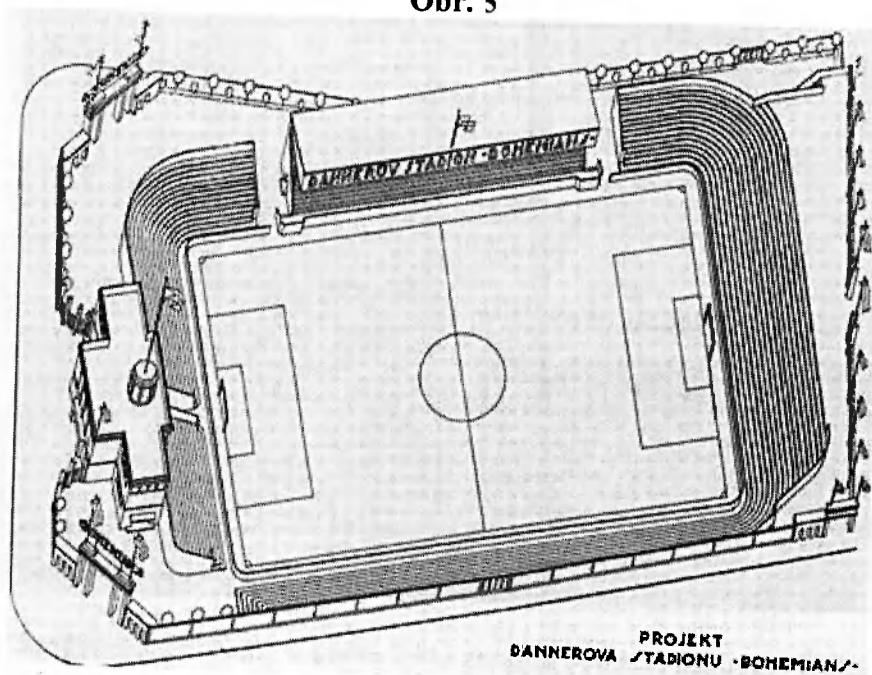
AFK Vršovice z roku 1925.
Zadní řada zleva: Havrda, Wimmer, Krejčí, Havlín, Hoffmann, brankář Bělík.
Uprostřed: Halinger, Mašata, Bejbl, Bureš.
Sedící: Tichay, Tomáš, Knížek

Obr. 4

Slavnostní nástup před prvním zápasem v Austrálii. 1927

Obr. 5

Projekt Dannerova stadionu Bohemians.

Obr. 6

Dannerův stadion těsně před otevřením 27. března 1932.

Obr. 7

Při bombardování Prahy v únoru 1945 zasáhla bomba i stadion v Ďolíčku.

Obr. 8

Jedenáctka z roku 1960. První stojící zleva je František Mottl. V klubu působil 13 let a odehrál přes 500 zápasů.

Obr. 9

Tým z roku 1972, který vybojoval postup zpět do 1. ligy.
Zleva stojí: Valent, Ledecký, Suchomel, Bouda, Králíček, Kocourek, Vejvoda, Packert.
Zleva sedí: Kolman, Jelínek, Jarkovský, Vejvoda II, Panenka, Smolík.

Obr. 10

Přátelské utkání v egyptské Káhiře navštívilo neuvěřitelných sto tisíc diváků. 1975

Obr. 11

Klokani v roce 2000. Hráči společně s realizačním týmem a vedením.

Dolní řada zleva: Blažek, Grung, Švarc, Panenka, Petržela, Borovička, Cullen, Janeček, Straka.

Prostřední řada zleva: Hric, Saslík, Koller, Bureš, Obermajer, Doležal, Zdráhal, Freisler, Vomáčka, Novák, Sanytrník, Košťál.

Horní řada zleva: Maruzsny, Vašíček, Kamenický, Hyský, Mareš, Chadima, Návrat, Flachbart, Šenkeřík, Petrouš, Šnajdr.

Ústřední knih.Pef UK

2592062782